

Česká zemědělská univerzita v Praze

Institut vzdělávání a poradenství

Katedra pedagogiky

Integrace žáka s postižením do učebního oboru

Bakalářská práce

Autorka: Václava Pánková

Vedoucí bakalářské práce: prof. PhDr. Beáta Krahulcová, CSc.

2015

P R O H L Á Š E N Í

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma:

Integrace žáka s postižením do učebního oboru

vypracovala samostatně a použila jen pramenů, které cituji a uvádím v seznamu použitých zdrojů.

Jsem si vědoma, že odevzdáním bakalářské práce souhlasím s jejím zveřejněním dle zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a to i bez ohledu na výsledek její obhajoby.

Jsem si vědoma, že moje bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitní databázi a bude veřejně přístupná k nahlédnutí.

Jsem si vědoma, že se na moji bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, především ustanovení § 35 odst. 3 tohoto zákona, tj. o užití tohoto díla.

.....

(podpis autora)

V Praze dne:

P O D Ě K O V Á N Í

Děkuji zejména vedoucí mé bakalářské práce paní prof. PhDr. Beátě Krahulcové, CSc., za její odborné vedení, cenných rad a připomínek.

Abstrakt:

Bakalářská práce s názvem „Integrace žáka s postižením do učebního oboru“ je zaměřena na integraci žáků do kolektivu běžné střední odborné školy.

Teoretická část práce byla zaměřena na problematiku integrace v edukačním procesu, vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a na sluchové a tělesné postižení.

Praktická část se zabývá charakteristikou Střední odborné školy a Středního odborného učiliště Sušice. Dále se zabývá charakteristikou oboru Sociální činnost. Použité metody byly kazuistiky žáků se sluchovou vadou a tělesným postižením.

Bylo zjištěno, že v běžném kolektivu střední školy lze integrovat žáka s postižením, je však důležitá vhodnost učebního oboru. Dobrých výsledků lze dosáhnout za předpokladu, že žák s postižením bude vybaven vhodnými kompenzačními pomůckami, upravením učebny a ohleduplností spolužáků vůči jeho postižení. Specifika se zakládají na jedinečnosti žáka, na individuálním přístupu a nalezení nezbytných sociálních a duchovních hodnot v sobě i druhých. Podstatným faktorem je zde přijetí člověka s postižením do kolektivu a umožnění hodnotného života bez ohledu na stupeň jeho postižení.

Klíčová slova: edukace, integrace, individuální studijní plán, komunikační modely při práci se žákem s postižením, specifické poruchy učení, strategie integrace, Školní vzdělávací program.

Abstract:

This Bachelor thesis entitled as "Integration of students with disabilities into apprenticeship" is focused on the integration of students into a group of an ordinary vocational school.

The theoretical part of the thesis was focused on integration in the educational process, students with special educational needs, hearing and physical disabilities.

The practical part deals with the characteristics of the Secondary School and Vocational School Sušice. It also deals with the characteristics of the field of social work. The methods used, have been case reports of students with hearing impairment and physical disabilities.

It was found, that in a normal high school group can be integrated a student with disabilities, it is only important the suitability of a apprenticeship. Good results can be achieved, provided that a student with disabilities will be equipped with appropriate assistive devices, modified classrooms and with the consideration of classmates to his disability. Specifics are based on the uniqueness of the student, on an individual approach and finding the necessary social and spiritual values in themselves and others. The critical factor here is the acceptance of a person with disabilities into the group and allows valuable life, regardless of the degree of his disability.

Keywords: education, integration, individual study plan, communication models when working with the student with a disability, specific learning disabilities, integration strategies, school educational program.

Obsah

Úvod	11
1 Pohled na integraci v edukačním procesu.....	12
1.1 Definice pojmu pedagogika	12
1.2 Vymezení pojmu integrace	12
1.2.1 Vymezení pojmu inkluze	14
1.2.2 Klasifikace zdravotního postižení.....	14
1.2.3 Legislativní rámec pro integraci	14
1.3 Pracovní uplatnění zdravotně postižených.....	15
1.3.1 Výběr profesní orientace.....	15
1.3.2 Zdravotní postižení a zaměstnání	16
1.3.3 Chráněné dílny a chráněná pracoviště	17
2 Vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami	18
2.1.1 Vzdělávání žáků s tělesným postižením a žáků dlouhodobě nemocných a zdravotně oslabených	18
2.1.2 Vzdělávání žáků se sluchovým postižením	19
2.1.3 Vzdělávání žáků se specifickými poruchami učení.....	19
2.1.4 Sluchové postižení	20
2.1.4.1 Etiologie	20
2.1.4.2 Klasifikace sluchových vad.....	21
2.1.4.3 Rodina dítěte se sluchovým postižením	22
2.1.4.4 Komunikace sluchově postižených	22
2.1.5 Přístup k žákovi se sluchovou vadou při výuce.....	24
2.2 Tělesné postižení.....	26
2.2.1 Etiologie.....	26

2.2.2	Klasifikace tělesného postižení.....	27
2.2.3	Rozvoj osobnosti s tělesným postižením	28
2.2.4	Specifika lidí s tělesným a zdravotním znevýhodněním	29
3	Analýza případů žáků integrovaných v SOŠ a SOU Sušice	31
3.1	Charakteristika SOŠ a SOU Sušice.....	31
3.1.1	Studijní obor 75-41-M/01 Sociální činnost, zaměření Manažer sociálních činností, Osobní asistent.....	32
3.1.1.1	Koncepce oboru	32
3.2	Kazuistika žákyně Lucie	33
3.2.1	Charakteristika	34
3.2.2	Rodinná anamnéza	34
3.2.3	Osobní anamnéza	36
3.2.4	Současný stav	37
3.2.5	Analýza případu	40
3.3	Kazuistika absolventa SOŠ a SOU Sušice Jana.....	43
3.3.1	Charakteristika	44
3.3.2	Rodinná anamnéza	44
3.3.3	Osobní anamnéza	45
	Závěr	47
	Seznam použitých zdrojů	48
	Přílohy	50

Seznam obrázků a seznam tabulek

Seznam obrázků

Obrázek č. 1:	Lucie na praxi v Domově pro seniory při práci v kuchyni	38
Obrázek č. 2:	Fotodokumentace z praxe v Německu.....	38
Obrázek č. 3:	Fotodokumentace rodinné zázemí	45
Obrázek č. 4:	Fotodokumentace maturitní ples.....	46
Obrázek č. 5:	Fotodokumentace předání maturitního vysvědčení	46

Seznam tabulek

Tabulka č. 1:	Škály stupňů sociální integrace	13
Tabulka č. 2:	System vzdělávání osob s handicapem.....	15
Tabulka č. 3:	Individuální studijní plán.....	42
Tabulka č. 4:	Struktura měsíčního plánu pro Organizace volného času.....	43

Seznam použitých zkratk

ADHD	Porucha pozornosti spojená s hyperaktivitou
ADD	Poruchy pozornosti
APPN	Agentura profesního poradenství pro neslyšící
CNS	Centrální nervová soustava
DM	Domov mládeže
ISP	Individuální studijní plán
LMD	Lehká mozková dysfunkce
SOŠ	Střední odborná škola
SOU	Střední odborné učiliště

Úvod

Téma bakalářské práce Integrace žáka s postižením do učebního oboru jsem si zvolila především z důvodu, že se o problematiku začlenění žáka s postižením zajímám již od střední školy, kdy jsem v rámci odborné praxe měla možnost pracovat s žáky sluchově postiženými ve speciální škole pro sluchově postižené v Plzni. Pod odborným vedením speciálních pedagogů jsem se seznámila se specifickými potřebami žáka s postižením a pochopila, že je nezbytně nutné mít ucelené informace o začlenění lidí s určitým typem znevýhodnění do běžného prostředí a že ne vždycky je integrace pro žáka s postižením vhodná.

V bakalářské práci si kladu za cíl analyzovat podmínky a možnosti integrace žáka s různým handicapem do kolektivu běžné školy. Zaměřuji se na zhodnocení možnosti uplatnění člověka se zdravotním postižením na pracovním trhu. Chtěla bych poukázat na klady a zápory v této problematice a vhodnost integrace žáka s různým stupněm zdravotního postižení.

Teoretická část práce se na základě studia odborné literatury zaměřuje na deskripci pojmů integrace, inkluze, definuje specifika studentů s postižením zraku, sluchu, narušenou komunikační schopností, tělesným postižením a oslabením, mentálním postižením.

Praktická část práce je zaměřena na vytvoření podmínek pro integraci žákyně a žáka s postižením v kolektivu SOŠ a SOU Sušice. První kazuistické šetření hodnotí příběh dívky Lucie, která je žákyní čtvrtého ročníku oboru Sociální činnost, má sluchovou vadu diagnostikovanou v září 2014. Ve druhé kazuistice je řešena úspěšná integrace absolventa s tělesným postižením, která proběhla v letech 2006 – 2010.

Cílem praktické části práce je zhodnotit podmínky integrace u konkrétních případů a vymezit pozitivní i negativní aspekty začlenění žáka s postižením do třídního kolektivu. U každého případu je třeba definovat specifické potřeby, posoudit podmínky vytvořené pro integraci a vyhodnotit úspěšnost integrace s ohledem na osobní prospěch člověka s postižením.

1 Pohled na integraci v edukačním procesu

Aktuálním diskutovaným problémem současného školství je otázka integrace žáka s postižením do kolektivu běžné školy. V odborné literatuře je popsáno mnoho hypotéz, z nichž vychází rozdílné názory na integraci žáka u některých typů konkrétního postižení. Cílem předkládané bakalářské práce je v teoretické části analyzovat vhodnost integrace u jednotlivých typu postižení a následně ve vlastním šetření, na základě studia odborné literatury a rozboru konkrétní kazuistiky prokázat úspěšnost integrace a zhodnotit její pozitiva na negativa.

1.1 Definice pojmu pedagogika

Pedagogika je vědní obor zabývající se vzděláváním a výchovou. Věnuje se, kde edukace probíhá, jak probíhá edukace a za jakých podmínek. Pedagogiku zařazujeme do společenských věd.

Na všech pedagogických fakultách jsou zařazeny různé formy pedagogické praxe. Formy pedagogické praxe:

- Náslechy
- Didaktická praktika
- Samostatná výuka vedená studenty pod dohledem zkušeného učitele
(PRŮCHA, 1997)

V dnešní době se mění postavení učitelů a speciálních pedagogů na školách. Odborné požadavky jsou také kladeny na vzdělání odborných pracovníků. V běžných nebo speciálních třídách se dnes vyučuje řada dětí se speciálními vzdělávacími potřebami. Integrace je velmi rozšířená, a proto je zde důležitá profesionalita ze strany učitelů. Učitelé by měli mít informace o postižení, aby mohli zavádět do výuky speciální metody popřípadě individuální formu výuky.

1.2 Vymezení pojmu integrace

Integrace je spojována s handicapovanými lidmi, žáky. Skutečně je používána jako stupeň vývojového procesu člověka. Integrace je chápána jako dlouhodobý trend. Sociální integrace je vývoj rovnoměrného, spravedlivého začleňování člověka

do společnosti. Složitost nastává v případech u některých osob nebo minoritních skupin, které se od populace odlišují a nejsou schopny socializace. Zde je nutné jejich integraci aktivně podpořit a produkovat pro ni vhodné podmínky. Handicapovaný člověk se do společnosti potřebuje integrovat v řadě oblastí, které odpovídají rozmanitosti života v naší populaci. Spadá sem školská integrace, pracovní integrace, společenská integrace. Školskou integrací se rozumí jednotné zařazování dětí s postižením do běžných tříd. Pracovní integrace se zabývá zaměstnáváním osob se změněnou pracovní schopností apod. Společenská nebo také komunitní integrace se zabývá bezbariérovým bydlením, sociální pomocí a podporou samostatného a nezávislého způsobu života. Integrace je společností chápána ve smyslu přizpůsobení. Úspěšnost je ovlivněna interakcí spolupůsobících faktorů a okolností. Je nezbytné brát v potaz hledisko ekonomické, pedagogické, psychosociální, legislativní. Významným rysem je zde typ a stupeň postižení. Integrace potřebuje více přizpůsobení dítěte škole. Cílem integrace je začlenit žáka se zdravotním postižením do běžných škol. Nezbytným předpokladem integrace je opatření odborné speciálně pedagogické péče v dané škole nebo ve školském zařízení. Základní podmínkou školní integraci je spolupráce s rodiči a organizacemi poskytujícími sociální služby lidem se zdravotním postižením. (SLOWÍK, 2007)

V následující tabulce je uvedena škála stupňů sociální integrace podle WHO (JESENSKÝ 1995, SLOWÍK 2007).

Tabulka 1: Škály stupňů sociální integrace

Stupeň integrace	Reálný obraz
1. sociálně integrovaný	není zde omezená účast při společenských činnostech
2. účast inhibovaná	zde je mírné omezení, které postižení vyvolává
3. omezená účast	jejich postižení má negativní dopad např. rodinný život
4. zmenšená účast	postižené osoby nejsou schopné navázat náhodný kontakt, jejich účast je omezena např. rodina, práce
Stupeň integrace	Reálný obraz
5. ochuzené vztahy	zde je omezení, co se týče fyzického, psychického a sociálního vývoje, nedochází k vylepšení
6. redukované vztahy	věří pouze omezené skupině lidí
7. narušené vztahy	zde jsou schopni trvalejších vztahů, negativně působí změny v chování
8. společenská izolovanost	jedná se o případy segregace, o jedince, jejichž možnost míry integrace nelze zjistit právě pro jejich izolovanost

1.2.1 Vymezení pojmu inkluze

„Inkluze je nikdy nekončící proces, ve kterém se lidé s postižením mohou v plné míře zúčastňovat všech aktivit společnosti stejně jako lidé bez postižení.“ (SLOWÍK 2007, s. 32)

Důležitým nástrojem inkluzivní školy je individualizace výuky. To znamená vytvoření podmínek pro vzdělání všech dětí ve společném školním prostředí, plné respektování rovnosti vzdělávacích příležitostí. Inkluze lze rovněž pochopit, jako vyšší stupeň integrace. Inkluze více usiluje zařadit edukační prostředí dětem. V inkluzivním přístupu jsou osoby s postižením začleňovány do všech běžných činností jako lidé bez postižení. Inkluzivní pedagogika je v našem prostředí na začátku a tvoří spíše dlouhodobý trend, jehož účelem má být naprosté přijetí každého dítěte s postižením.

1.2.2 Klasifikace zdravotního postižení

Častým způsobem vnitřní diferenciaci zdravotně postižených je model podle převládajícího zdravotního postižení. Setkáme se s postižením mentálním, zrakovým, sluchovým, řečovým a tělesným. K těmto skupinám je nutné přiřadit další postižení. Jedná se o postižení kombinovaná (hluchoslepotou), nemocné civilizačními chorobami. Na vnitřní diferenciaci je možno nahlížet podle celé řady kritérií. Nejčastější dělení je podle hloubky postižení. Zdravotní postižení dělíme na mírné, středně těžké a těžké postižení. Jedná se o třídění velmi obecně, kdy každá z uvedených skupin zahrnuje skupinu stavů, nemocí, postižení a zejména jejich nositelů. (MICHALÍK a kol., 2011)

1.2.3 Legislativní rámec pro integraci

Podle zákona č. 561/2004 Sb. o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělání bychom měli upřednostňovat vzdělání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami ve standardním školním prostředí. (SLOWÍK, 2007)

„Detaily týkající se vzdělávání znevýhodněných dětí, žáků a studentů ošetřuje vyhláška MŠMT ČR č.73/2005 Sb. o vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami a dětí, žáků a studentů mimořádně nadaných, kde jsou uvedena mimo jiné i pravidla pro vypracování individuálního vzdělávacího plánu (tedy závazného dokumentu nezbytného pro integrované vzdělávání handicapovaného žáka nebo studenta v běžné škole) a také základní informace týkající se činnosti asistenta pedagoga.“ (SLOWÍK 2007, s. 37)

V uvedené tabulce je systém vzdělávání osob s handicapem (SLOWÍK, 2007)

Tabulka 2: Systém vzdělávání osob s handicapem

raná péče	centrum rané péče, raná péče (služby)
předškolní vzdělávání	mateřská škola (normální škola) nebo např. škola pro sluchově postižené
základní a střední vzdělávání	základní škola, střední škola, gymnázia, SOŠ, SOU, OU, praktické školy (zařazení do normálních škol nebo škol podle specifika postižení), po schválení se může žák, student vzdělávat na základě vypracovaného individuálního plánu
terciární vzdělávání	VOŠ, VŠ
celoživotní vzdělávání	další vzdělávání, rekvalifikační kurzy a různá proškolení

Dnes již studenti s handicapem mají možnost absolvovat úspěšně různé formy vysokoškolského studia. Mnoho vysokých škol a univerzit jim poskytují speciální služby a podporu zahrnující poradenství, zapůjčování speciálních pomůcek. (SLOWÍK, 2007)

1.3 Pracovní uplatnění zdravotně postižených

1.3.1 Výběr profesní orientace

Výběr pracovního uplatnění je velmi důležitým mezníkem v životě každého člověka. Téměř vždy nelze skloubit zájmy, dovednosti, fyzické a psychické schopnosti, jenž klade určité zaměstnání. U zdravotně postižených příprava na povolání probíhá od dětství. U zdravotního postižení po nemoci, úrazu musí příprava směřovat komplexně k základnímu cíli. „Profesní orientace dětí a dospívajících s tělesným

postizněním zaměřená na řešení otázek volby povolání a jejich budoucího pracovního uplatnění se prolíná celým edukačním procesem již od základní školy. Profesní orientace žáků s tělesným postizněním je vysoce náročnou záležitostí a patří jak do kompetence samotného žáka a jeho rodičů, tak školy i příslušných společenských institucí. Důležitým kritériem je skloubení vhodnosti povolání s vlastnostmi a schopnosti postizněného.“ (VÍTKOVÁ 2004, s. 201). Při rozvoji vzdělávací nabídky pro zdravotně postizněné je vhodné brát v potaz i názor samotných postizněných. Zaměstnání je prostředkem, který pomáhá zdravotně postizněnému zapojit se do běžných aktivit.

1.3.2 Zdravotní postiznění a zaměstnání

Zaměstnávání zdravotně postizněných osob nelze uskutečnit bez určitých právních opatření. Mohou být zaměstnání v běžných profesích, pokud je např. přizpůsobené pracoviště. V případě, že je postiznění závažné, že člověk nemůže vykonávat profesi, pro kterou získal kvalifikaci, nabízí se rekvalifikace nebo již uvedené zaměstnání v chráněné dílně nebo práce doma. Jedná se také o individuální faktory. Někteří jsou schopni se svými obtížemi vyrovnat poměrně snadno a snaží se sami hledat způsob, jak se adaptovat v zaměstnání. Ukázalo se, že lidé s méně závažným postizněním často při adaptaci selhávají. K tomu, aby mohli postiznění dosáhnout dobrého výsledku je nezbytná spolupráce státní správy, soukromých i neziskových organizací a občanských sdružení.

Formy integrace postizněných do zaměstnání:

- Veřejný a soukromý sektor
- Chráněné dílny (adaptované na speciální potřeby zdravotně postizněných)
- Speciální centra (určena pro těžce zdravotně postizněné)
- Domácí zaměstnání (především pro osoby se špatnou hybností)

Organizace, které se na zařazování osob podílí, musí brát v úvahu řadu obtíží, které se mohou vyskytnout. (VÍTKOVÁ, 2004)

1.3.3 Chráněné dílny a chráněná pracoviště

Na začátku 90. let 20. století se staly chráněné dílny výrazným fenoménem mezi možnostmi seberealizace osob s postižením. Dnes můžeme říci, že i tady mají velký rozkvět. Je zde dobře využít nenaplněný volný čas. Objevují se zde různá terapeutická cvičení. Chráněné dílny jsou provozovány právníckými nebo fyzickými osobami, pokud v nich pracuje alespoň 60% osob se ZPS. Chráněné pracoviště může být i v domácnosti občana. Příspěvek na zřízení dílny, pracoviště poskytuje úřad práce. Chráněné dílny zaměstnávají osoby s těžším zdravotním postižením, kombinovanými vadami, kombinací s mentálním postižením. Zde se setkáváme s pojmem podporované zaměstnávání. Je to služba, která nabízí komplexní řešení pro klienta. Klient zde má zprostředkované vhodné zaměstnání nebo podpůrné služby (pracovní asistence), aby se dokázal řádně zapracovat, zvládat problémy pracovněprávního vztahu a tím si své zaměstnání udržet co nejdéle. Ergoterapeutické dílny jsou zřizovány s různým zaměřením (výtvarné, modelářské, řemeslné apod.), které nabízejí klientům možnost sociálního a dovednostního rozvoje. (SLOWÍK, 2007)

2 Vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami

„Za žáky se zdravotním postižením se považují žáci s tělesným, zrakovým a sluchovým postižením, s vadami řeči, se souběžným postižením více vadami, s vývojovými poruchami učení nebo chování, s mentálním postižením a s autismem. Za žáky se zdravotním znevýhodněním se považují žáci zdravotně oslabení, dlouhodobě nemocní a žáci s lehkými zdravotními poruchami vedoucími k poruchám učení a chování.“ (VÍTKOVÁ 2004, s. 31)

Slowík (2007) uvádí, že vzdělávání lidského jedince není datováno jeho přijetím do školského systému, ale začíná v okamžiku narození, někteří odborníci se zmiňují o možném vlivu vzdělávání již v prenatálním období. Pro dítě, které přichází do života s vadou nebo poruchou je nutné, aby bylo co nejdříve zahrnováno cílenou speciální péčí, která může omezit budoucí handicap i v oblasti dalšího vzdělávání.

Každé postižení i každý člověk s postižením vyžaduje jedinečný individuální způsob vzdělávání, odborná literatura je v tomto ohledu podrobně rozpracována. O práci s lidmi s postižením se dozvídáme v dílech Hájka, Janotové, Jesenského, Krahulcové, Langerá, Slowíka, Puldy, Sobotkové a jiné. Jelikož ve vlastním šetření předkládané práce analyzuji v případové studii úspěšnou integraci žáka se somatickým postižením a lehkou mozkovou dysfunkcí, věnuji v teoretické části těmto postižením více prostoru, o ostatních typech postižení se zmiňuji pouze informativně.

2.1.1 Vzdělávání žáků s tělesným postižením a žáků dlouhodobě nemocných a zdravotně oslabených

Tělesně postiženého žáka omezuje pohyb, pokud je u člověka postižení v takovém rozsahu, že je somaticky znemožněna celková hybnost, většinou není vhodná integrace žáka v běžných pedagogických podmínkách. Somatické postižení přináší člověku omezení, postižení může být na první pohled viditelné např. tehdy jsou-li postiženy dolní, horní končetiny nebo obojí najednou. Toto postižení přináší obtíže při interakci s běžným společenským prostředím. Člověk vnímá potíže komunikační, společenské s pohybem a dopravou. Žáci s tělesným postižením mají rozdílné vzdělávání. Žák může používat např. kompenzační pomůcky a tím může

absolvovat vyučovací jednotky. Škola by měla mít bezbariérový přístup do školy, popřípadě výtah a technické vybavení pro pohyb žáka ve škole. Žáci jsou samostatní, v případě potřeby je zde k dispozici asistent. PC je upraven pro žáky, kteří nemohou psát.

Ostatní somatické postižení, které není na první pohled na člověku patrné, např. astma, selhávání imunitního systému, alergie, kardiovaskulární onemocnění, začínající roztroušená skleróza, omezuje život člověka, a proto při integraci žáka s tímto postižením je také nezbytně nutné volit přínosné kompenzační strategie a úlevové mechanismy pro konkrétního žáka. Učitel by měl znát závažnost a důsledky onemocnění v každém individuálním případě integrovaného žáka. Zde je nezbytná spolupráce rodiny, lékaře, všech pedagogů a třídního kolektivu, neboť zdravotní handicap není na žákovi patrné, ale pro jeho pohodu v edukačním procesu je nezbytné, aby ostatní jej akceptovali.

2.1.2 Vzdělávání žáků se sluchovým postižením

Žáky se sluchovým postižením řadíme do tří skupin. Dělíme je na nedoslýchavé, ohluchlé, prelingválně neslyšící. Učitel by měl mít znalost speciálních metod a měl by je umět zařadit do výuky. Do hodiny je vhodné zařadit výukový program. Speciální učebnice pro střední školy jsou vytvořeny, ale mnozí odborníci se shodnou na tom, že nejsou dobře zpracované. Těžce sluchově postižený žák má právo na volbu jazyka komunikace. Speciální učebnice jsou upraveny tak, aby se v nich žáci dobře orientovali. Text je zjednodušený, je zredukován počet cizích slov, používá se jednoduchých vět. Učebnice jsou obohaceny velkým množstvím obrázků, ilustrací, mapek, grafů apod. Logopedická péče je u těchto žáků individuální a důležitá. Podmínkou pro dobré soustředění jsou zde kompenzační pomůcky žáka. Postiženým mohou pomoci kochleární implantáty a další technické pomůcky.

2.1.3 Vzdělávání žáků se specifickými poruchami učení

Nejčastější poruchy učení je dyslexie, dysgrafie, dysortografie, dyskalkulie aj. Tyto poruchy mohou být např. u žáka, který je nesoustředěný, impulzivní, hyperaktivní. Obtíže se mohou projevit zejména v písemné komunikaci, a proto v takovém případě je vhodné použít jinou metodu ke komunikaci s žákem. Žáka hodnotíme

slovně, popřípadě navrhneme jiný způsob hodnocení. Ve vyučovacích jednotkách je důležitá pravidelná relaxace. Pedagog se s rodiči domluví na jednotnost učení.

2.1.4 Sluchové postižení

Pokud bychom jako slyšící ztratili sluch, ihned přicházíme o přísun až 60% informací, což je relativní menší újma než v případě ztráty zraku. Lidé neslyšící nebo těžce sluchově postižení mají vyvinuté určité kompenzační schopnosti. Sluchový handicap dopadá na jejich život podstatně zřetelněji, než by se mohlo zdát. Tvoří totiž:

- Komunikační bariéru
- Deficit v orientačních schopnostech
- Psychickou zátěž
- Omezení sítě sociálních vztahů
- Negativní vliv na vývoj myšlení

Sluch má bezpečnostní funkci, je smysl, který zůstává pořád aktivní, dokonce i ve spánku. V ostrážitěm stavu pomocí sluchových vjemů monitorujeme okolí mimo naše zorné pole a každý nebezpečný nebo výstražný zvuk vyvolává pohotově spontánní obrannou nebo únikovou reakci. Těžce sluchově postižený jedinec se v tomto smyslu stává zřetelně ohrožený.

Sluchové postižení je organická nebo funkční vada (porucha) v kterékoli části sluchového receptoru, sluchové dráhy a sluchových korových center. Název sluchově postižený se často zaměňuje s pojmem neslyšící. (SLOWÍK, 2007)

2.1.4.1 Etiologie

V odborné literatuře uvádí, že zhruba 50% sluchových poruch je způsobeno geneticky podmíněnými vadami. Dále uvádí, že infekční onemocnění (např. spalničky, zarděnky, chřipka) matky během těhotenství vede k postižení sluchu. V průběhu života můžeme prodělat příušnice, středoušní záněty, které mají dopad na postižení sluchu. Uvádí se, že v menší míře může sluch narušit vedlejší účinek některých léků.

Setkáváme se přitom se zajímavými fenomény: při autozomálně recesivní dědičnosti hluchoty se např. musí setkat dva rodiče s totožnými formami jedné konkrétní alely, aby jejich dítě bylo právě vlivem této homozygotní kombinace sluchově postižené. Jestliže se narodí dítě dvěma neslyšícím rodičům s odlišnou formou uvedené alely, bude nejspíše normálně slyšící. (MACHOVÁ, 1994)

2.1.4.2 Klasifikace sluchových vad

Klasifikace podle etiologie:

- Orgánové postižení
- Funkční postižení

Klasifikace sluchového postižení dle typu:

- Převodní vady – zařazujeme do této skupiny vady vnějšího a středního ucha, člověk špatně slyší. Jedná se o kvantitativní postižení sluchu.
- Percepční vady – mluvíme o vadách vnitřního ucha a CNS, člověk nesprávně rozumí. Klasifikujeme zde kvalitativní postižení sluchu.
- Smíšené vady

Klasifikace podle stupně sluchové ztráty:

- Nedoslychaví – lehce (26-40 dB), středně (41-55 dB), středně těžce (56-70 dB), těžce (71-91 dB). V závorkách je uvedena sluchová ztráta.
- Neslyšící
- Ohluchlí

Klasifikace podle doby vzniku:

- Dědičné postižení
- Získané postižení – hovoříme o nelingvální nebo postlingvální sluchové ztrátě.

U dětí mluvíme zejména o nelingválním sluchovém postižení (před dokončením vývoje řeči) a u postlingválním sluchovým postižením (po dokončení vývoje řeči).

Klasifikace sluchových postižení se může opřít o několik kritérií, mezi která patří doba vzniku vady, intenzita sluchové ztráty a také zejména typ konkrétní vady (poruchy) vázaný obvykle na poškození určité části sluchového ústrojí.

2.1.4.3 Rodina dítěte se sluchovým postižením

Jestliže se dítě se sluchovým postižením narodí neslyšícím rodičům nebo jsou v rodině prarodiče se sluchovým postižením, potom je situace při výchově dítěte zdánlivě lehčí než v případě, narodí-li se dítě se sluchovým postižením slyšícím rodičům. Narození dítěte s postižením je jednou z nejobtížnějších životních situací.

V neslyšící rodině je komunikace většinou bezproblémová, protože všichni její členové mají společný dorozumívací prostředek a převážně preferují znakový jazyk. Znakový jazyk je pro dítě nezbytnou součástí života, stává se pro něho jazykem přirozeným ale zároveň mateřským.

Narodí-li se dítě se sluchovým postižením do slyšící rodiny, která nemá s touto situací zkušenosti, může to vést k tomu, že nemá se svými rodiči společný komunikační nástroj. Někteří rodiče nevědí, že jejich dítě neslyší, mluví na dítě, ale ono vnímá jen pohyby úst. Mnohdy je sluchová vada odhalena až po nějakém čase, během kterého je dítě bez funkčního dorozumívacího prostředku, tedy bez schopnosti přisunu informací nutných pro jeho rozvoj.

2.1.4.4 Komunikace sluchově postižených

Hlavní formy komunikace u lidí s těžkým sluchovým postižením jsou velmi omezené nebo docela nemožné, pak nezbývá než využívat alternativní přístupy a metody v dorozumívání těchto osob. Postupem rozkvětu odborné péče o sluchově postižené se nejzřetelněji profilovaly tyto komunikační systémy:

- Orální komunikace
- Simultánní komunikace
- Totální komunikace
- Bilingvální komunikace

System orální metody se zabývá především využitím zbytku sluchu a odezírání. Tato metoda byla používána pro výchovu a vzdělávání sluchově postižených. Orální metoda je prověřená, vyzkoušená a podle statistik má především chvalitebné výsledky. Děti se sluchovou vadou, které se narodí slyšícím rodičům, preferují, upřednostňují tuto komunikační metodu. Znatelné výsledky jsou u rehabilitace orální metodou prospívající i u dětí s těžkou vadou sluchu. Je zde důležitá včasná diagnostika a vybavenost výkonnými sluchadly nebo kochleární implantáty. (KRAHULCOVÁ, 2002)

V současné době se dělí orální komunikační systémy na tyto:

- Čisté orální monolingvální systémy – z hlediska rozvoje jazyka se v současné době od této metody ustupuje, dále pak pro jejich nákladné, pomalé, nerespektující fyziologické potřeby sluchově postižených.
- Orální systémy doplněné vizuálně-motorickými markéry slovní podstaty – ulehčuje zde rozvoj kognitivních procesů. Systém se opírá o vizualizaci mluvené řeči.
- Orální systémy opakovaně doplňované vizuálně-motorickými znaky neslovního typu – je zde důležitý znak, gesta. Jsou to společné systémy. (ROUČKOVÁ, 2006)

Další uvedený **system je simultánní komunikace**. V některých dílech odborné literatury se uvádí, že v tomto systému jde o naprostou komunikaci. Simultánní komunikace si zakládá na překlad a převod řečového jazyka do znakové řeči neslyšících a naopak. Klade velký důraz na dorozumívání neslyšících, ale zároveň také slyšících jedinců.

System totální komunikace má obsaženy všechny dorozumívací formy, mezi které patří např. manuální, vizuální, slovní a neslovní. Tyto formy vedou k dostupné oboustranné komunikaci mezi sluchově postiženými a jimi navzájem. Metoda totální komunikace není didaktickou či samostatnou komunikační metodou. Neslyšící žák by neměl být nucen do přizpůsobení se většinové komunikaci, ale zároveň by se měli přizpůsobit žáci slyšící. Zůstává však záhadou, že tato metoda zatím není k vyučování neslyšících metodicky rozpracovaná a přímo vymezená. V České

republike se s touto metodou ještě tolik nepracuje oproti jiným státům např. Rusko. (KRAHULCOVÁ, 2002)

Systém bilingvální komunikace se používá zejména u dětí, kde byla zjištěna vada sluchu pozdě. Je zde důležité, aby se rodina znakový jazyk naučila a všichni členové rodiny neustále na sobě pracovali. Odborníci vidí zásadní problém v tom, že rodiče se naučí rychle základy, ale poté se již nezdokonalují. Spojení mezi dítětem a rodičem se bohužel zdárně nerozvíjí, komunikace zůstává jednoduchá a chudá. Toto není dobré pro emoční a sociální rozvoj dítěte. Dítě je ochuzeno o znakový jazyk a tím dochází k opožděnému vývoji. Znakový jazyk je rozmanitý a je možností mluvené řeči. Jestliže se rodiče rozhodli pro bilingvální komunikaci, dítě má právo se vzdělávat ve znakovém jazyce. Odborníci uvádí, že je to potvrzené školským zákonem. Rodina proto vybere školské zařízení, kde se vyučuje znakovým jazykem. U dítěte se nejprve učí znakový jazyk a dále se přidává čeština. Uvádí se, že dítě musí neprodleně zvládnout psanou formu jazyka a zároveň se naučit číst a porozumět. Individuální schopnost je závislá na mluvené formě projevu dítěte. (KRAHULCOVÁ, 2002)

2.1.5 Přístup k žákovi se sluchovou vadou při výuce

Pedagogicko-psychologická poradna v Plzni doporučuje, že při integraci žáka se sluchovou vadou je nezbytnou součástí dodržovat a respektovat zásadní pravidla.

- Učitel začíná hodinu pomalu a srozumitelně definuje cíle vyučovací jednotky.
- Učitel zaujme ve třídě místo, zejména sedí a často jej nemění, při vysvětlování látky nechodí po třídě.
- Je důležité, aby při mluvení měl viditelný obličej, mluví pomalu, nahlas, srozumitelně, jasně, pomocí jednoduchých vět. Na žáky nezvyšuje hlas ani nekřičí.
- Zahájení hodiny začíná napsáním tématem hodiny na tabuli. Jednoduše vypíše strukturu daného tématu.

- Pokud nastane nějaká změna ve struktuře, učitel jí neprodleně a srozumitelně oznámí.
- Je důležité dát v hodině žákovi tzv. oddechový čas. To můžeme vyřešit jinou vyučovací metodou.
- Učitel pozoruje chování žáků ve třídě. Při odpovědi či dotazech dbá na srozumitelnost a výslovnost.
- Vhodnou didaktickou pomůckou jsou tištěné poznámky. Není zde vhodné diktovat látku.
- Je třeba konzultovat s žákem, jestli má dobré poslechové podmínky.

Zásady komunikace se sluchově postiženým žákem

- Starat se o bezpečnost sluchově postiženého žáka. Zvýšenou pozornost věnuje učitel žákovi, který nemá sluchadlo např. při sportovní činnosti.
- Učitel při jednání je trpělivý, vlídný, příjemný, všímavý, ohleduplný.
- Prověřuje si, zda žák rozuměl a porozuměl probrané látce.
- Při sdělení informací učitel používá i písemnou formu.
- V komunikaci s neslyšícím žákem je důležitý přímý oční kontakt.
- Komunikace má být vedena přímo směrem k žákovi.
- Učitel vysvětlí ostatním žákům, jaká bude nutná spolupráce.
- Je třeba omezit nadměrný hluk ve třídě.
- Učitel používá k výkladu látky různé obrazové materiály, názorné pomůcky.
- Učitel upozorní na výměnu mluvčího.
- Pro dobrou srozumitelnost mluví pouze jeden zvolený žák.
- Učitel nemluví k žákovi otočený zády či bokem. Žák musí mít dobrý výhled na mluvčího.
- Když učitel předčítá z knihy, nesmí si zakrývat ústa.

- Je dobré, když se učitel domluví se žákem, který používá kochleární implantát, na ideálních poslechových podmínkách.

2.2 Tělesné postižení

Do této skupiny patří děti na vozíku, dále pak děti které při chůzi potřebují berle. Do tohoto handicapu patří také tělesné oslabení dítěte. Zde se setkáváme s termínem somatopedie tzn. postižení hybnosti, zdravotní oslabenost, dlouhodobá nemoc. Termín somatopedie vyplývá z pojmu „soma“ v překladu tělo. Odborníci definují, že péči si zaslouží i ten, kdo nemá jeden prst na ruce, stejně, jako ten, kdo má přerušenu páteř a je na vozíku. Těmto lidem musíme věnovat velkou pozornost, a když nás požádají o pomoc, vyhovět jim. V současné době se řeší častá otázka ohledně bezbariérových přístupů. Jedná se především o bezbarierové přístupy do školských zařízení, obchodů, nájezdy na chodnících, bezbarierové výtahy do panelákových bytů.

2.2.1 Etiologie

Přímé poškození pohybového ústrojí řadíme do primární poruchy hybnosti. Jestliže je pohyb vymezen v důsledku jiné poruchy a nemoci, mluvíme o sekundární poruše. Příčiny vzniklého handicapu mohou být různého typu. Mohou být vrozené či získané během života. Chybějící části těla, končetiny, rozštěpené vady jsou vrozené vývojové vady. Velmi častou vývojovou vadou je dětská mozková obrna (DMO). Převážně se tato porucha objevuje při komplikacích při porodu. Handicap může nastat při komplikovaném úrazu (autonehoda, pád z velké výšky). Zde dochází k poranění páteře, míchy, zlomenin, amputace a to může zanechat následky závažné nemoci na celý život. V dnešní době je velký problém špatný životní styl. To může mít za následek deformaci páteře vlivem špatného držení těla. Dále pak velká nadváha vede k poškozování kloubů. Proto je zde důležitá včasná prevence, kde je zapotřebí pevná vůle a motivace člověka. Pro osoby, které mají více či méně závažná onemocnění, je vhodnost prevence a léčby důležitá. Je dobré zvolit kvalitní zdravotní péči a s postiženými spolupracovat.

Speciální pedagogika má v diagnostice možnost vzdělávání a rozvoje u handicapovaných osob. Cílem je najít vhodný způsob, který zaručí, aby se

onemocnění nestala nepřekonatelnou překážkou vývoje osobnosti. Snažíme se najít pozitivní přístup i v případech, kdy je jedinec na vozíku. Z velké části je zde inteligenční či tvořivý potenciál. Na to bychom se měli zaměřit a upoutat pozornost, jelikož se tyto věci mohou nadále rozvíjet v jeho prospěch. Poté může najít pracovní uplatnění a integraci se zařadit pracovního kolektivu.

2.2.2 Klasifikace tělesného postižení

Slowík ve své literatuře uvádí klasifikaci tělesně postižených a zdravotně oslabených jedinců. Jsou zde uvedena tři dělení.

Podle typu postižení dělíme na – postižení hybnosti, dlouhodobá onemocnění, zdravotní oslabení.

Podle doby vzniku postižení – vrozené a získané dispozice.

U vrozených postižení se uvádí např. DMO, nevyvinuté horní či dolní končetiny, rozštěpení lebky atd. Mezi získaná postižení řadíme např. vážné úrazy, zlomeniny, následky různých onemocnění atd.

Podle etiologie – tělesné rozdíly a oslabení jednice.

Dále pak řadíme tělesně evoluční vady, úrazy, následující nemoci, DMO a chronická onemocnění a zdravotní oslabení.

Nejčastěji uváděné vrozené postižení je dětská mozková obrna. Jedná se o poruchu, která má vysokou negativní škálu projevů. Dětskou mozkovou obrnu dělíme na spastické a nespastické skupiny. Jestliže má člověk s DMO stavy, že se svalstvo křečovitě stahuje a oslabuje, patří tyto příčiny do spastické skupiny. Uvádí se, že mezi nespastické poruchy patří forma atetoidní tzn. člověk nemá rychlé pohyby jedná se o kroutivé pohyby. Poruchu špatné koordinace těla a rovnováhy jedince nazýváme ataktická forma. Lze se setkat s formami, kdy se atetoidní a ataktická forma skloubí dohromady. Zařazujeme je do smíšeného typu postižení. (SLOWÍK, 2007)

Výraznou formou postižení bývá epilepsie. U tohoto onemocnění existuje již řadu let mnoho spekulací, zda jde o duševní poruchu, ale opak je pravdou. Je to záchvatové onemocnění, které je vyvoláváno neočekávanými neuroelektrickými

výboji v mozku. A tím je způsoben menší či větší epileptický záchvat. Malý záchvat je specifický tím, že si ho okolí nemusí povšimnout, může být velmi krátký. Jedná se o poruchu vědomí, křečovité stavy, záškuby, vytékání slin z úst a jiné. Při následcích velkého epileptického záchvatu. V tomto případě může dojít i k zapadnutí jazyka nebo dušení. Pokud toto nastane, neprodleně je důležitá pomoc ostatních. Je nezbytné zavolat lékaře, záchrannou službu a dodržovat jejich odborné pokyny. Předtím, než dorazí lékařská pomoc, epileptika dáme do stabilizované polohy a zabráníme pádům a zapadnutí jazyka. V dnešní době klasifikujeme epileptické záchvaty jako motorické a nemotorické. Všude je důležitá prevence a to platí i u epilepsie. Je dobré, jestli se známe s tímto postiženým člověkem, a víme, že má epilepsii, a víme, co je jeho tzv. spouštěč záchvatu. Můžou to být věci, které považujeme v našem životě úplně přirozené např. parfém, čokoláda, stresové situace, stres. Zde je také nezbytnou součástí osobnostní rozvoj. Který pak reaguje na zaměstnání, školu a rodinné vztahy. Časté jsou příznaky, např. člověk je velký až přehnaný puntičkář, má strach o vlastní zdravotní stav (hypochondrie). Toto neznamená, že to má každý epileptik, ale může se to značně objevovat v jeho chování, jednání.

2.2.3 Rozvoj osobnosti s tělesným postižením

Nejvýznamnější osobou v dějinách speciálního školství u nás byl Rudolf Jedlička (1869–1926), který byl známý jako lékař a profesor Univerzity Karlovy. Roku 1913 založil ústav pro tělesně postižené děti, který dodnes nese jeho jméno. Zde je poskytována dětem zároveň také sociální péče a rozvíjí se zde příprava pro nezávislý a svobodný život. S ústavem se také spojují další dvě jména František Bakule (1877-1957) a Augustin Bartoš (1888-1969). Tito dva učitelé se zasloužili u handicapovaných dětí o objevení pozitivních schopností a jejich další rozvoj, zejména co se týče uměleckého talentu.

V dnešní moderní době mají děti, žáci a studenti neomezenou možnost vzdělávat se v běžných školách (mateřská škola, základní škola, střední škola, vysoká škola). Pokud nastanou nebo již jsou komplikace se vzdělávat v běžných školách, je možné využít v dnešní síti škol dostupné specificky zaměřené školy na

vzdělávání dětí, žáků, studentů s tělesným handicapem. Uvádí se, že počet specializovaných škol není příliš značný.

Každý jedinec v každém věku potřebuje určitou podporu. Psychomotorický vývoj je nezbytný u dětí v raném dětském věku, které mají vrozené tělesné postižení. Zde se setkáváme u dětí s DMO se speciálním postupem intenzivní rehabilitace. Doporučené metody jsou Vojtova, Bobathova a Petöho terapie. Zvláště složité období nastává v pubertě a adolescenci dítěte. Každé dítě v tomto období hledá svoji identitu, smysl a význam života, usiluje o začlenění do kolektivu a učí se vyrovnávat s konkurencí v okolním světě. Velký problém, nebo se dá říci i zklamání, nastává tehdy, kdy dítě má nějaké představy, ale postupem času zjišťuje, že kvůli tělesnému postižení jeho touhy nejdou realizovat. Pak vznikají negativní vlastnosti, jako je třeba přecitlivělost, lítost, smutek, úzkost. Nebo se můžeme setkat s dítětem, které značně ovlivní na svoji stranu ostatní lidi a snaží se jejich pomoci využít. Díky dnešnímu zájmu lidí o spolupráci s handicapovanými dětmi naše společnost tak umožňuje zúčastňovat se různých akcí např. možnost reprezentace na světových paralympijských hrách.

2.2.4 Specifika lidí s tělesným a zdravotním znevýhodněním

Běžné úkony, které dělá nepostižený člověk, mu přijdou normální a jednoduché, proto se tolik nedokáže vžít do role postiženého člověka, pro kterého může být těžké jen uchopit nějakou věc. Největším problémem u tělesně postiženého člověka je omezená možnost pohybu (imobilita). Člověk se v prostoru špatně pohybuje, a proto mu dělá problém používat toaletu a věci s tím spojené. Mnozí handicapovaní jsou závislí na pomoci druhého člověka. Ve školním prostředí to může být asistent pedagoga. Je dobré najít tu správnou cestu, co se týče vhodnosti pomůcek, způsobů rehabilitace a využití kompenzačních pomůcek. Handicapovaní lidé se mohou dělit na dvě skupiny. V té první skupině se někteří utápí ve svém stavu, nevěří v naději ve zlepšení a dá se konstatovat, že nevěří lidem ani rodině a pokud došlo k postižení na základě např. autonehody, kde byl pouhým spolujezdcem, pak dává vinu člověku, který řídil a který podle něj, mu postižení zaviniil. Ve druhé skupině nalézáme lidi, kteří se snaží bojovat se svým handicapem a jdou si za svým cílem. Ať už bylo příčinou jejich postižení cokoliv, spíše hledají

výzvu se tomu postavit čelem. S překážkami se snaží bojovat, a i když to nedopadne dle jejich představ, snaží se najít alespoň nějaké to pozitivum. Dá se říci, že dříve se tolik lidí s postižením na veřejnosti neobjevovalo a příliš mnoho se o tomto tématu nemluvalo, Nyní je tomu jinak, o problémech se mluví, společnost se snaží hledat řešení a integrace postižených se zkouší na školách i v zaměstnání. Zvýšil se počet bezbariérových prostorů především ve městech a veřejných prostorách. Roste tolerance společnosti vůči lidem s tělesným postižením či zdravotním znevýhodněním. Tuto toleranci můžeme vidět např. v městské hromadné dopravě, kde jsou vyhrazená místa, na parkovištích.

3 Analýza případů žáků integrovaných v SOŠ a SOU Sušice

V praktické části bakalářské práce si kladu za cíl na základě rozboru konkrétních kazuistik a zhodnocení integrace žákyně se sluchovou vadou a žáka s ADHD, popsat podmínky a možnosti integrace v SOŠ a SOU Sušice.

Za hlavní cíl považuji zdůraznit možnosti střední školy vytvořit optimální podmínky, materiální zázemí a psychologickou podporu pro konkrétního žáka. V popsanych kazuistikách, které jsem v rámci šetření analyzovala, bych chtěla prokázat, že při vytvoření přiměřených podmínek lze úspěšně integrovat žáka s méně závažným postižením do kolektivu běžné střední školy.

Moderním trendem ve školství je integrace žáků. Poslední léta minulého století zaznamenala integrace ohromného rozmachu, snaha o integraci řady postižených se stala alarmující pro odbornou veřejnost, neboť ne každý stupeň postižení žáka je slučitelný s možností integrace a je pro něho přínosný. Přikláním se k názoru odborníků, že ne každý žák získá integrací pozitivní přínos pro kvalitu života a že mu může běžné prostředí i uškodit nejen psychicky, ale i zhoršením somatického stavu.

V bakalářské práci jsem se soustředila na možnost integrace ve škole, na které jsem studovala obor Sociální činnost, zaměření sociálně právní činnost. Škola mi pro šetření poskytla podmínky a v rámci rozhovorů se současnou žákyní se sluchovou vadou a bývalým absolventem školy, somaticky postiženým žákem trpícím ADHD, dříve LMD. Oba případy jsem zhodnotila i konzultovala s několika vyučujícími. Pozitivní pro mě bylo, že prostředí školy dobře znám a že žáci se zdravotním handicapem mají možnost posoudit podmínky studia na stejném oboru, který jsem sama absolvovala.

3.1 Charakteristika SOŠ a SOU Sušice

SOŠ a SOU Sušice, patří k jedné ze středních škol v okrese Klatovy, které mají v šumavském regionu dlouholetou tradici. Vznikla 1893 jako jedna z prvních škol v Sušici SOU a OU v Poštovní ulici. Nesla název "Průmyslová škola pokračovací" a vyučování bylo zahájeno v měšťanských školách. Po řadu generací poskytovala vzdělání v mnoha zajímavých oborech, které řemeslně odpovídaly potřebám regionu. Po dobu historického vývoje prošla řadou změn a vedení školy se stále snaží pružně

reagovat na potřeby pracovního trhu a do výuky zavádí nové obory. Některé obory mají letitou tradici a dokonce děti jejich bývalých absolventů se vrací do stejné školy. Aby škola přinášela uspokojivou nabídku, rozšířila výuku o řadu zajímavých studijních oborů, ke kterým patří Cestovní ruch, Mechatronik, Aplikovaná chemie a Sociální činnost. V současné době má škola 460 žáků na studijních a učebních oborech.

3.1.1 Studijní obor 75-41-M/01 Sociální činnost, zaměření Manažer sociálních činností, Osobní asistent

Obor Sociální péče, zaměření sociálněsprávní činnost a pečovatelská zahájil výuku ve školním roce 2000. V době přijetí výuky oboru zaměřeného na sociální práci se škola ještě nepotýkala s nedostatkem žáků a obor byl plně naplněn v kapacitním počtu 31 žáků v ročníku, bylo tedy možné upravit podmínky studia podle zájmu žáků na profilové podobory Sociálněsprávní činnost a Pečovatelská činnost. Populační ročníky však bohužel v regionu slábnou, a tak v rámci úspory pedagogů přistoupilo vedení školy i úpravě oboru a v rámci renovace a zavedení ŠVP je dnes na škole vyučován obor Sociální činnost, který nabízí profilové zaměření Osobní asistent a Manažer sociálních služeb. V tomto modelu se již žáci na odborné předměty nerozdělují a i společně absolvují praxi v institucionálních zařízeních zabývajících se přímou obslužnou péčí o klienta, v domovech pro seniory, LDN oddělení nemocnic, nebo domovech pro osoby mentálně postižené.

V rámci analýzy integrace žáků v SOŠ a SOU se v bakalářské práci mimo jiné zaměřuji na posouzení integrace v obou modelech oboru s cílem zjistit, který obor nabízí pro žáka s postižením příznivější možnosti uplatnění na trhu práce.

3.1.1.1 Koncepce oboru

Studijní obor je koncipován v duchu zásad WHO udržet, upevnit a rozvíjet zdraví člověka. Přípravuje žáky a žákyně pro pracovní uplatnění v pomáhajících profesích na pozici pracovník v sociálních službách. Absolventi najdou pracovní uplatnění jako pracovníci sociální péče v různých typech institucionálních sociálních zařízeních (státních, obecních nebo soukromých), v terénní pečovatelské službě nebo jako referenti sociálních orgánů státní správy a samosprávy (např. okresní správy

sociálního zabezpečení, sociálních referátů městských a obecních úřadů). Studijní obor je zaměřen tak, aby co nejlépe připravil žáky na profesní život ve všech obdobích péče o člověka od jeho narození až do smrti.

Náplň výuky zahrnuje vzdělání jazykové, společenskovední, matematicko-přírodovědné, estetické a tělesnou výchovu. Absolvováním odborné složky získávají žáci potřebné profesní znalosti a kompetence. Hlavní požadavek škola klade na rozvoj profesních osobnostních kvalit, zejména na bezpředsudkový přístup ke klientům, potřebný stupeň empatie, komunikativní dovednosti, rozvíjení emoční inteligence a profesní etiku. Vyučovací předměty se rozdělují na základní, profilující, výběrové a volitelné. Základní vyučovací předměty tvoří povinnou složku pro všechny žáky. Další složku výuky obsahují předměty všeobecně vzdělávací, k nim se řadí skupina předmětů odborných, které představují nezbytný odborný pilíř studijního oboru a příslušné profese. Do této skupiny patří: Zdravotní nauka, Osobní asistence, Pečovatelství, Organizace volného času, Sociální péče a Politika, Právo, Ekonomika, Výpočetní technika a Administrativa manažera v sociálních službách.

Nedílnou součástí odborné přípravy je odborná praxe. Žáci obou zaměření denního studia absolvují odbornou praxi v rozsahu 6-8 týdnů celkem, tj. 2 – 3 souvislé týdny v ročníku počínaje 2. ročníkem. Žáci zaměření 01 Pečovatelská činnost vykonají ve čtvrtém ročníku ještě tzv. průběžnou praxi zařazovanou pravidelně po celý školní rok, a to v rozsahu 4 vyučovací hodiny celkem. Tato praxe je uskutečňována na oddělení LDN Sušice. (MŠMT 12. 9. 1997 č. j. 29 166/97-71)

3.2 Kazuistika žákyně Lucie

Podklady pro zpracování kazuistiky žákyně Lucie jsem pro šetření bakalářské práce získala na základě sběru materiálů na střední škole. O integraci u dívky může škola hovořit až při jejím studiu ve čtvrtém ročníku, neboť lékařské zprávy byly Lucí doloženy až pro školní rok 2014/2015. Dívka své postižení zakrývala a nechtěla o něm s nikým hovořit. Sociální anamnéza dívky je složitá, má romský původ a žije v dětském domově. Při poskytnutých rozhovorech byla velice sdílná, otevřená a téma práce ji velice zaujalo.

3.2.1 Charakteristika

Pro analýzu zhodnocení integrace žáka se sluchovou vadou ve školním kolektivu jsem zvolila kazuistiku romské dvacetileté dívky Lucie, se kterou jsem se osobně setkávala jako s mladší spolužačkou na střední škole. Lucie je integrovanou žákyní s vadou sluchu v SOŠ a SOU Sušice od roku 2011. V současné době je studentkou 4. ročníku oboru 75-41-M/01 Sociální činnost - zaměření Manažer sociálních činností, zaměření Osobní asistent – pečovatel. Připravuje se na maturitní zkoušku a jejím snem je dále pokračovat ve studiu na VŠ humanitního směru, chtěla by se zvláště zaměřit na problematiku menšin. Lucie žije v dětském domově v Oselcích, přes týden je na školním internátu. Má dva starší vlastní sourozence a tři mladší nevlastní, kteří jsou také v dětském domově. Zdravotní anamnéza Lucie popisuje, že trpí nedoslýchavostí pravého ucha, která odpovídá stupni postižení oboustranně s lehkou percepční poruchou sluchu, která má prognózu se poměrně rychle se zhoršovat. Binaurální ztráta dle Fo dle Fo 17,8%. V době přijetí na školu se o sluchovém postižení nevědělo, o integraci můžeme hovořit až od školního roku 2014/2015, kdy dívka vlastně studium ukončí. Určité symptomy onemocnění dívka vykazovala, onemocnění nebylo lékařsky dokladováno a dívka o něm nemluvila, proto i mnohdy zbytečně trpěla.

3.2.2 Rodinná anamnéza

Lucie se narodila romským rodičům, kteří žili ve veliké rodině početné romské komunity. Do svých osmi let vyrůstala ve funkční rodině. Dívka vzpomíná, že matka vždy inklinovala k úzkostným stavům, po úmrtí její matky, babičky dívky, se u ní projevila a následně byla diagnostikována hyperventilační tetanie. Otec trpěl od dětství, zřejmě po svém neslyšícím otci, zděděnou částečnou nedoslýchavostí. Ve věku pětadvaceti let utrpěl úraz, vypadl z okna, což způsobilo, že po prodělaném úrazu zcela přišel o sluch levého ucha. Lékaři otci doporučili kompenzační pomůcku naslouchadlo, které používal k usnadnění komunikace a zlepšení sluchových funkcí. I přes svůj handicap chodil do práce, aby zabezpečil rodinu, pracoval celý den i o víkendech. Dívce byl oporou. Nadprůměrná hlučnost prostředí, v němž na stavbách tvrdě pracoval, postupem času zapůsobila na vznik trvalé hluchoty.

Matka, se kterou si Lucie moc nerozuměla, přestala tolerovat otcovy pozdní příchody z práce, nezvládala zastávat hlavní postavení v rodině, vést domácnost, a začala být otcovi nevěrná. To způsobilo rozpad vztahu a následně bylo i stěžejním důvodem pro rozvod. Otec i nadále však jevil zájem o děti. Lucie uvádí, že po finanční stránce nestrádali. Nepokoj mezi rodiči a uvolnění morálky popisuje dívka jako hlavní důvody k tomu, že její starší sourozenci začali propadat drogové závislosti. Péče matky o děti se postupně vytratila, střídala partnery, které v rodině upřednostňovala. Její chování vyústilo až k odnětí svobody za krádeže a výtržnictví.

Lucka si v tomto období prožila trýznivé chvíle, matčin přítel se k ní, jak říká: *„Nechoval zrovna adekvátně, podle standardu, který by leckdo pro roli, byť náhradního, otce předpokládal. Jednalo se o fyzické týrání a především psychickou šikanu. Kvůli těmto nepříjemným zkušenostem mám v současné době silnou averzi vůči mužům. Matka tiše přihlížela s růžovými brýlemi a pocitem, že je to součástí řádné výchovy.“*

Vlastní otec s matkou se při občasných návštěvách ustavičně ostře hádali, docházelo ke vzájemnému fyzickému napadání. Při jedné náročné emotivní výměně názorů otec v záchvatu vzteku vzal do ruky nůž a matku poranil. Napadená žena si nikdy nechtěla připustit vinu, otec však těžce nesl ztrátu partnerky a rodiny. Nepříznivé situace si všimli sousedé, kteří případ ohlásili na příslušné orgány. Nezletilé děti byly odebrány, dva měsíce s mladšími sourozenci strávila Lucie v dětském Diagnostickém ústavu v Plzni. Následně v jedenácti letech jí byla soudně nařízena ústavní výchova v zařízení Dětský domov Nepomuk - rodinná skupina Oselce, kde žije dodnes.

Po čase, když matka zjistila, že je otec vážně nemocný, se k němu vrátila. Oba rodiče pravidelně děti navštěvovali, snažili se být s nimi v kontaktu. Dívka uvádí, že tyto návštěvy jí dávaly naději, že se situace zlepší a bude se moci vrátit domů, protože v domově se jí nelíbilo a není tam ani dnes spokojená. V roce 2010 však otec podlehl rakovině plic a matka se vrátila k bývalému příteli. Po krátké době soužití se začala věnovat prostituci, propadla gamblerství a začala silně zanedbávat svou duševní, ale i fyzickou stránku.

Vztah Lucky s matkou, který nebyl nikdy harmonický, se v této době významně zhoršoval a přecházel v nenávisť. Po několika měsících se i kontakt přerušil, přerhal se kontakt i se sourozenci. Před dvěma lety, v době plnoletosti matka i starší sourozenci znovu navázali spojení s dívkou a začali o ni projevovat zájem. Lucka při rozhovoru říká: „*Jsou si všichni dobře vědomi toho, že pobírám sirotčí důchod. Pro rodinné pouto, které mi bylo předhazováno, jsem neodolala pomoci. V současné době se s nimi snažím udržovat kontakt, ale již se distancuji finanční výpomoci.*“

3.2.3 Osobní anamnéza

Lucka zaznamenala první známky zhoršení sluchu již na základní škole, na zdravotní problém upozorňovala tety v dětském domově, ale bohužel sdělením nebyla přikládána patřičná hodnota. Po příchodu na střední školu se poškození sluchu zhoršovalo, často ji bolela hlava, byla nervosní, nestíhala psát texty. Po zkušenostech které měla s dětského domova, nechtěla již nikomu nic říkat, protože se bála, že opět bude považována za lhářku a že chce úlevy. V dětském domově měla často výchovné potíže, jak konstatuje: „*Jsem impulzivní, mám jiné emoční prožívání a vše si беру osobně až vztahovačně.*“

Studium oboru sociální činnost se dívce vyhovovalo. Za nejvíce pozitivní stránku považovala, že nemusí být v dětském domově, ale na internátě, kde se jí líbilo a kde poznala velice hodnou spolubydlící Dian, která se k ní hezky chovala, staly se z nich dobré kamarádky. Na fakt, že má zřejmě Lucka zdravotní potíže, upozornila právě Dian. Zmínila se o tom před oblíbenou vychovatelkou a také před učitelkou odborných předmětů, které považovala obě děvčata za nejzodpovědnější. Učitelky chtěly, aby děvče šlo na speciální vyšetření, ona však vyšetření odmítla. Třídní učitelka apelovala na tety v dětském domově bez cíleného výsledku. Ostatními spolužáky je dívka tolerována, některým vadí její romský původ a její impulsivnost. Ve třídě inklinuje mimo Dian ještě ke dvěma romským spolužákům, jinak ostatní přehlíží.

Nyní ve čtvrtém ročníku se zdravotní potíže děvčete ještě zhoršily, zejména při poslechových cvičeních, diktátech a výkladu v hodině pocítila výrazné zhoršení sluchu. Cítila občasné pískání v uchu doprovázené závratí, všechny tyto momenty ji

donutily tuto situaci řešit a navštívit lékaře. Na fonologii FN Plzeň – Bory byla Lucii diagnostikována vrozená oboustranná lehká percepční porucha sluchu, dívka zkoušela sluchadla, však bez většího efektu. Prognóza je, že vrozená porucha se bude zhoršovat.

O výsledcích vyšetření informovala třídní učitelku, která dělala maximum pro to, aby dívce bylo vyhověno a pomáháno. Na základě lékařského posudku a vyjádření z PPP se všichni vyučující snaží, alespoň při závěru studia vytvořit dívce optimální podmínky. Přizpůsobeny budou i podmínky maturitní zkoušky, Lucie se nebude muset účastnit poslechové části maturitní zkoušky. Přístup učitelů je velice vstřícný, poskytují kompenzační pomůcky v podobě např. tištěných poznámek, obrazových schémat pro technologické postupy při odborných předmětech. Učitelé se snaží zdravotní stav zohledňovat, poskytují dívce individuální přístup, čímž jí vytváří vhodné podmínky k úspěšnému studiu. V rámci konzultačních hodin i nad rámec výuky má Lucie možnost požádat o podmínky, které by pro ni byly nejoptimálnější a které by jí kompenzovaly nedostatky, způsobené jejím handicapem (neporozumí diktovanému textu, a tak dál).

3.2.4 Současný stav

Lucie se pro studium oboru se rozhodla z mnoha důvodů. Za stěžejní považuje, že ve studiu spatřovala možnost získat na oboru Sociální činnost vědomosti, které by ráda využila v kontextu k rodinné situaci. Uvádí, že jim chce ukázat, že je jiná než oni. Chce to v podstatě ukázat všem.

Od druhého ročníku dochází žáci oboru na odbornou praxi, kde se učí jak zacházet s klienty. Při zpracování této kazuistiky, se od odborné učitelky dozvěděla, že v zařízeních se často stávalo, že žáci romského původu byli klienty nedobře přijímáni. Často absolvovali praxi pouze v prádelně, nebo v přípravných místnostech, což se do jisté míry projevovalo na jejich nechuti chodit do těchto zařízení. Lucie na praxe však vzpomíná ráda. Fotografie dokumentuje jednu z praktických činností Lucie.

Obr. č. 1 Lucie na praxi v Domově pro seniory při práci v kuchyni

Zdroj: Fotografie poskytnutá Lucií

Za nejlépe hodnocenou považuje praxi v Německu, kde byla s Dian jako první dvojice a její práce zde byla velice pozitivně hodnocena. Hodnocení uvádím v příloze č. 1. Pro praxi v Německu jsou žáci vybaveni manuálem, který právě pro dívku se sluchovou vadou byl přínosnou kompenzační pomůckou. Praxe v Německu přinesla dívce i jistou satisfakci za všechny praxe v institucionálních zařízeních v ČR, neboť jak uvádí, nebylo na ni pohlíženo jako na Romku, ale stávala se rovnocenným členem pracovního kolektivu. Po absolvované praxi v Německu jí tam bylo v případě zájmu po ukončení studia nabídnuto pracovní uplatnění. Dívka zatím nabídku zvažuje, ale spíše jí inspirují starší spolužačky a přemýšlí o dalším studiu.

Obr. č. 2: Fotodokumentace z praxe v Německu

Zdroj: Fotografie poskytnutá Lucii

Lucii obor baví, chce se stát kvalitní sociální pracovnící, která by se zaměřovala na problematiku menšin. Často vzpomíná na otce, který jí v jednom z posledních dní svého života kladl na srdce, ať se snaží šířit dobro a pomáhat nemohoucím. Uvádí, že až nyní, kdy sama pocítuje jisté omezení, jí dochází síla slov, která je ukryta v jeho přání.

Lucie hodnotí kladně přístup školy ke svému problému. Při studiu ji všichni podporují, i přes její speciální potřeby se snaží činit maximum v její prospěch. Uvádí, že přes všechnu snahu všech zúčastněných v edukačním procesu, postrádá v rodinné zázemí, proto nešla ani na maturitní ples. Dívka konstatuje: „ *V dětském domově to není zlé, s tetami se snažím vycházet dobře, ale i tak se často cítím opravdu osaměle. Za dobu, co jsem v dětském domově strávila, jsem si na spoustu věcí zvykla, ale nikdy nepřijmu srovnání pracovníků k jejich vlastním dětem. Částečně se mi sice snaží vynahradit mou rodinu, ale takové to pohlazení duše a trochu porozumění a podpory v životních situacích bych jen uvítala. Mám ve své blízkosti lidi, kteří mě podporují a snaží se dělat vše pro to, aby mi pomohli. Vím, že mám na internátu osoby, které můj příběh znají a v případě kontaktu s rodinou nebo špatné nálady mě vyslechnou, podpoří a sdělí svůj názor, který mi otevírá oči a zcela jistě má svůj podíl na mém současném postoji. Problémem, skrz který se nemohu přenést, je pro mě ostych před druhými. Dělá mi potíže zopakovat před kolektivem otázku, když nerozumím. Tyto situace jsou pro mě velice stresové a vyvolávají ve mně veliké napětí, přesto běžné řeči rozumím, znakový jazyk nevyužívám a sluchadlo nepotřebuji. “*

Děvce se přes svůj handicap velice snaží. Z části se podařilo, aby svoji nemoc přijala a připustila si ji, už ji neskrývá. Ve volných chvílích by se chtěla věnovat hře na klavír. Za hlavní považuje, aby byla zcela integrována mezi běžnou populaci a nechce být závislá na druhých. Do budoucna by se chtěla věnovat znakové řeči a pomáhat druhým.

Silný vliv na Lucii má stále její rodina, která se ji stále snaží kontaktovat. Dívka se bojí, že až ztratí ochranu dospělých, kteří ji pomáhají, že jí „zlomí“. Žije v neustálém psychickém stresu, bojí se návštěv matky a starších sourozenců, při nichž jsou jí podsouvány lži o tom, jak že se změnili, mají ji rádi a že vše bylo jinak. Matka i sourozenci děvčetem manipulují, již několikrát ji žádali, abych nechala studia a šla za nimi, protože rodina by měla být pohromadě. Lucie nátlak nezvládá lehce, podvědomě ví, že ve skutečnosti jim nejde o ni, ale o stav jejího konta, který zatím spravují tety. Rodinu má však přes všechny útrapy ráda, ale pochopila, že je nezbytné mít vytyčené hranice, které nesmí překročit.

3.2.5 Analýza případu

Lucie je impulsivní, energická dívka, která se snaží vyrovnat se získaným handicapem, postupné ztrátě sluchu. Bojí se situace, kdy se jí bude sluch ještě zhoršovat, jako to bylo v případě jejího otce. Učitelé na střední škole se bohužel dozvěděli o zdravotních potížích děvčete pozdě, i přesto se snaží vytvořit jí co nejoptimálnější podmínky pro závěr studia. Třídní učitelka hodnotí negativně jistou lhostejnost ze strany dětského domova. Mnohdy její intervence byly i jinak reprodukovány a dívka se spíše více uzavřela, než by o svých potížích s někým promluvila.

Při nástupu na školu Lucie učivo zvládala bez problému, postupně se prospěchově i kázeňsky horšila. Než se specifikovala příčina jejích problémů, docházelo často k nedorozuměním. Po předložení doporučení ze Speciálního centra pro sluchově postižené v Plzni škola vytvořila optimální podmínky pro všestranný rozvoj děvčete. K vytvoření až nadstandardních podmínek pro integraci žáka se sluchovou vadou přispěla i skutečnost, že podobný případ byl na stejném oboru také u žákyně romského původu se sluchovou vadou v minulosti řešen. Bohužel tehdy se integrace nezdařila, dívka studium nedokončila a v konečné fázi škola při vytváření

podmínek pro integraci selhala. Aby nedošlo k opakování situace, snaží se učitelé pro Lucii vytvořit nadstandardní podmínky ve všech předmětech. Je jí poskytnuta větší časová dotace na písemnou práci, jejíž zadání je přizpůsobeno jejím potřebám, v případě bolesti hlavy si může odpočinout. V současné době má problém s identifikací řeči v prostředí, kde jsou rušivé elementy. Všimá si navýšení stížností, že mluví příliš rychle, což může bránit druhému v porozumění.

Je pro ni lepší, když s ní druhý udržuje komunikační rovinu, mluví pomalu a správně artikuluje. Přijatelnější je pro ni psaný text, kterému nemá žádný problém porozumět. Je často upozorňována, a níž si to sama neuvědomuje, že při hovoru s druhým často skáče do řeči, neboť se často soustředí na své myšlenky, které ihned následně sděluje.

Pro potřeby děvčete někteří vyučující vytvořili alespoň pro potřeby čtvrtého ročníku individuální studijní program

Tabulka č. 3: Individuální studijní plán

Jméno žáka	Lucie Soukupová
Adresa bydliště žáka	DD Nepomuk, U Daliborky 278, Oselce
Rodiče žáka	Dětský domov, vychovatelka Černá Marie
Adresa bydliště rodiče	Oselce, U Daliborky 278
Škola	SOS a SOU Sušice
Třídní učitelka	Mgr. Andrea Petříková
Učitel předmětu	Ing. Jarmila Jirovcová
Poradenské zařízení	Speciální pedagogické centrum pro sluchově postižené v Plzni.
Poskytovatel péče	Mgr. Kateřina Nosková
Vyšetření ze dne	
Diagnóza	Percepční sluchová porucha lehkého stupně oboustranně.
Druh a stupeň zdravotního postižení	Dívka je komunikativní, v běžných sociálních interakcích je vstřícná, kooperující, zadané úkoly plní pečlivě a vytrvale.
Současný stav	Splnění studijních nároků 4. ročníku a úspěšné vykonání maturitní zkoušky.
Učební dokumenty	Školský vzdělávací program pro obor Sociální činnost.
Speciálně pedagogická a psychologická péče	Pravidelná kontrolní vyšetření speciálního pedagoga a psychologa.
Nezbytné kompenzační pomůcky	Pracovní listy
Nezbytné učební pomůcky	Papíry na kopírování, náplň do tiskárny, karta ke studentské tiskárně, prezentace na PC a tištěné písemné poznámky.
Snížení počtu žáků ve třídě	Není třeba.
Potřeba dalšího pedagogického pracovníka	Není třeba.
Zvýšené finanční zatížení školy	500 Kč
Spolupráce s dětským domovem	Pomoc při domácí přípravě.
Podíl žáka na řešení problému	Docházka na individuální doučování dle potřeby.
Na vypracování se podíleli	Třídní učitelka, ředitel školy, vychovatelky dětského domova Oselce, speciální pedagogický poradce.

Tabulka 4: Struktura měsíčního plánu pro Organizace volného času

Předmět	Organizace volného času
Počet hodin v týdnu	3
Cíl obecně	Plná integrace studenta, zvládnutí učiva čtvrtého ročníku, osvojení si základních dovedností a vědomostí pro budoucí práci s klientem, hlavně ergoterapie poznání sebe sama, orientace ve svých emocích a myšleních.
Pojetí vyučovacího předmětu	Předmět pomáhá je zaměřen na volnočasové aktivity klienta, zaměřuje se na ergoterapii, muzikoterapii, preterapii, kognitivní terapii a zooterapii.
Tematický celek	Ergoterapie.
Vzdělávací cíl	Pochopit a osvojit si užívání základních pravidel týkajících se ergoterapie. Vytvoření pracovního prostředí a dostupnost pomůcek
Základní pojmy	Ergoterapie, pracovní postup, bezpečnost práce, manuální zručnost.
Metodika	Pomalý slovní výklad, vysvětlování jednotlivých pojmů a souvislostí, postup výkladu přizpůsoben specifickým potřebám žáka, nové pojmy zadány a vysvětleny, tištěná forma poskytnuta k domácímu studiu.
Vyučovací pomůcky	Pracovní karty s textem a podrobným popisem
Připravené pracovní listy	S pracovním postupem k jednotlivým výrobkům.
Pracovní list	Manuál pro výrobu dárku ke Dni matek
Hodnocení	Postup hodnocení stejný jako u ostatních žáků, forma zkoušení ponechána na výběru žákyně.
Námět pro následné období	Vytvořit písemné pracovní postupy, zabezpečit dostatek prostoru a klid.
Vyučovací zásady	Vyučovací hodinu vždy zahajovat jasně a klidně, výklad koncipovat převážně v sedu, v případě přecházení po třídě nemluvit při chůzi, při mluvení mít vždy viditelný obličej, psát téma hodiny a její strukturu na tabuli, zřetelně oznamovat změnu tématu, sledovat důsledně chování všech žáků při odpovědích, často měnit vyučovací metody a poskytnout tak sluchově postiženému oddechový čas, dbát na bezpečnost žáka při individuální práci, exkurzích, seznámit ostatní žáky s integrací a vysvětlit.

3.3 Kazuistika absolventa SOŠ a SOU Sušice Jana

Jan byl v SOŠ a SOU Sušice integrován v letech 2006 až 2010. Studoval obor Sociální péče v zaměření sociálněprávní činnost. Právě výběr tohoto zaměření

umožňoval Janovu integraci. Ve zvoleném zaměření nebyla přímá obslužná praxe klienta. V současném modelu, který SOŠ a SOU Sušice žákům nabízí, by byla integrace složitější a bylo by nutné volit jiné možnosti praxe.

Jan má diagnostikovanou LMD, dnes ADHD. Je imobilní, s pomocí ujde pár metrů, sebeobsluhu zvládá za pomoci matky. Ve školním kolektivu měl k dispozici pedagogickou asistentku, která mu zajišťovala pomoc při studiu, osobní asistenci chodila do školy vykonávat matka.

3.3.1 Charakteristika

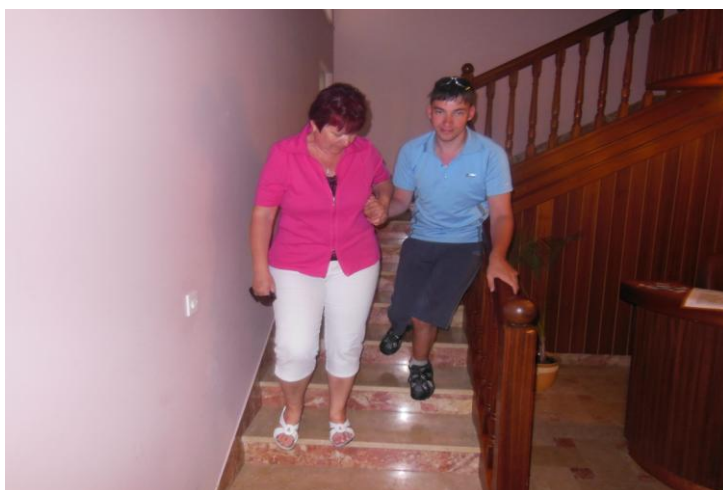
Jako druhou kazuistiku jsem zpracovala případ žáka Jana, který vystudoval na SOU a SOŠ obor Sociální činnost – sociálněsprávní činnost. Jan trpí tělesným postižením již od narození. Janovi byla v dřívější době diagnostikována ADHD a je postižený na pravou stranu těla. Chůze bez pomoci není možná. Jan prošel všemi školskými zařízeními. Mateřská škola, základní škola, střední odborná škola a v současné době pracuje doma. Do všech škol přišel s postižením a všichni učitelé byli o něm informováni, aby mohli pracovat na jeho rozvoji a inteligenčním růstu.

3.3.2 Rodinná anamnéza

Jan je synem matky Zdeňky a otce Ladislava. Má staršího bratra, který je po zdravotní stránce v pořádku. Rodina se o svého syna stará výborně a rodinné zázemí je vynikající. Matka se Janovi intenzivně věnuje již od narození a dává mu veškerou péči, kterou potřebuje. Před nástupem do škol, byli učitelé informováni o specifických potřebách Jana. Díky dobré spolupráci mezi rodinnou a školou se podařilo Jana zařadit do běžné mateřské, základní a střední odborné školy. Jan je zařazen i do pracovního procesu a to tak, že pracuje v pohodlí svého domova a zadanou práci vykonává přes počítač.

Rodina pozorovala značné změny dítěte, když mu bylo půl roku, že neleze a naučil se v roce hned stát. Bylo jim to divné, a proto vyhledali odbornou pomoc. V jednom roce byla Janovi diagnostikována dětská mozková obrna.

Obr. č. 3: Fotodokumentace rodinné zázemí

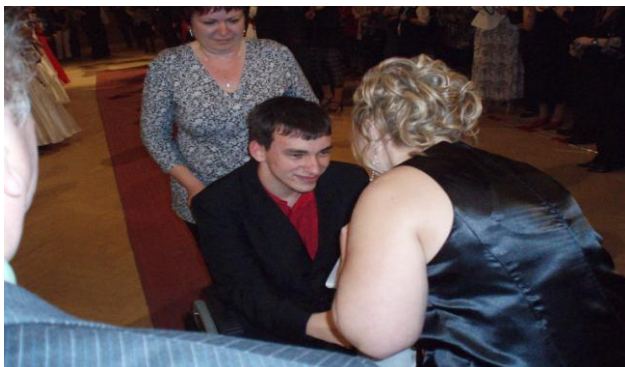
Zdroj: Fotografie poskytnutá Janem

3.3.3 Osobní anamnéza

Jan se narodil matce v 7 měsících. Matka rodila císařským řezem a Jan se narodil předčasně. Při porodu došlo ke komplikacím, které zanechali problémy. Lékaři museli dítě po porodu ihned tzv. vzkřísit (oživovat).

V pěti letech nastoupil do běžné mateřské školy, kde byl od 8 hodin do 12 hodin. Byl zařazen v předškolní třídě a pracoval stejně, jako ostatní děti. Matka s ním docházela a zůstávala ve školce. Poté nastoupil do základní školy TGM v Sušici, kde byl zařazen do běžné třídy. Ve třídě bylo 16 dětí. Jan neměl žádné úlevy, kromě pracovního vyučování a tělesné výchovy, hodnocen byl jako ostatní žáci. Jan neměl žádnou asistentku, ale veškerou péči měl ze strany matky. Řádně dochodil celých 9 let základní školy. Rodina se rozhodovala, zda dají syna do Jedličkova ústavu nebo do SOU a SOŠ v Sušici. Nakonec byla jasná volba SOŠ. Chodil do třídy se zaměřením Sociální péče – sociálněsprávní činnost. Ve třídě byla převaha dívek a proto některé měly vlastnost Janovi pomáhat a ulehčit mu situaci. Na střední škole měl asistenta pedagoga paní Šimovou, která pomáhala Janovi zapisovat zápisky do sešitů. Jinak do školy docházela na přestávky matka. Integrace se zdařila při maturitním plesu třídy.

Obr. č. 4: Fotodokumentace maturitní ples

Zdroj: Fotografie poskytnutá Janem

Obr. č. 5: Fotodokumentace předání maturitního vysvědčení

Zdroj: Fotografie poskytnutá Janem

Závěr

Hlavním cílem mé bakalářské práce na téma Integrace žáka s postižením do učebního oboru bylo na kazuistikách konkrétních žáků prokázat, že je vhodná integrace do běžné střední odborné školy.

Ve své práci jsem se zaměřila na žákyni se sluchovým postižením a žáka s tělesným postižením. Žákyně studuje obor, který je zaměřený na pečovatelskou činnost, to znamená, že je zde přímá péče o klienta. Žák studoval obor sociální péče – sociálněsprávní činnost, kde není přímá péče o klienta, ale jedná se o právní problematiku. Dívce byla diagnostikována vrozená oboustranná lehká percepční porucha sluchu. Dívka zkoušela sluchadla, však bez většího efektu. Chlapci byla diagnostikována ADHD a je postižený na pravou stranu těla. Chůze bez pomoci není možná.

Při studiu odborné literatury, na jejímž základě je tato práce vytvořena, se mi potvrdilo, že osobnost člověka s tělesným a sluchovým postižením vykazuje specifické rysy a velmi záleží na individuálním přístupu ze strany vyučujícího. Abychom dobře pochopili jednání a chování žáků se specifickými potřebami, je nezbytné mít odborné znalosti.

V praktické části se potvrdila vhodná integrace jak u dívky i chlapce. Především byla dobře zvolena vhodnost výběru oboru. Šetření bylo realizováno formou dotazování žákyně a žáka. Pro žáka s postižením bych doporučovala osobního asistenta. Práce mě obohatila o doplnění odbornosti, co se týče klasifikace a specifík postižení.

Seznam použitých zdrojů

- ATKINSON, R. a kol. *Psychologie*. Praha: Portál, s. r. o., 2003. ISBN 80-7178-640-3.
- HARTL, P. – HARTLOVÁ, H. *Psychologický slovník*. Praha: Portál, s. r. o., 2005. ISBN 978-80-7367-569-1.
- HRUBÝ, J. *Velký ilustrovaný průvodce neslyšících a nedoslýchavých po jejich vlastním osudu*. Praha: Federace rodičů a přátel sluchově postižených, 1998. ISBN 80-7216-075-3.
- JESENSKÝ, J. *Kontrapunktů integrace zdravotně postižených*. Praha, Karolinum, 1995. ISBN 80-7184-030-0.
- KRAHULCOVÁ, B. *Kontexty sociální a charitativní práce*. Brno: L. Marek, 2008. ISBN 978-80-87127-07-0.
- KRAHULCOVÁ, B. *Komunikace sluchově postižených*. Praha: Karolinum, 2002. ISBN 80-246-0329-2.
- MACHOVÁ, J. *Biologie člověka pro speciální pedagogii*. Praha: Karolinum, 1994. ISBN 80-7066-980-2.
- MICHALÍK, J. a kol. *Zdravotní postižení a pomáhající profese*. Praha: Portál, 2011. ISBN 978-80-7367-859-3.
- PIPEKOVÁ, J. *Kapitoly ze speciální pedagogiky*. Brno: Paido, 1998. ISBN 80-85931-65-6.
- POTMĚŠIL, M. *Čtení k surdopedii*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2003. ISBN 80-244-0766-3.
- PRŮCHA, J. *Moderní pedagogika*. Praha: Portál, 2005. ISBN 80-7367-047-X.
- SLOWÍK J. *Speciální pedagogika*. Praha: Grada Publishing, a.s., 2007. ISBN 978-80-247-1733-3.
- VÁGNEROVÁ, M., HADJ-MOUSSOVÁ, Z., ŠTECH, S. *Psychologie handicapu*. 2. vyd. Praha : Karolinum, 1999. s. 57-77. ISBN 80-7184-929-4.

VÍTKOVÁ, M. a kol. *Integrativní speciální pedagogika*. Brno: Paido, 2003. ISBN 80-7315-071-9.

VYBÍRAL, Z. *Psychologie lidské komunikace*. Praha: Portál, 2000. ISBN 80-7178-291-2.

VYMĚTAL J. *Speciální psychoterapie*. Praha: Psychoanalytické nakladatelství, 2000. ISBN 80-86123-15-4.

Přílohy

Příloha č. 1:

Hodnocení praxe v Německu

Příloha č. 2:

Prohlášení o uveřejnění fotografií v bakalářské práci

Příloha č. 3

Dokumentace týkající se maturitní zkoušky Lucie

Příloha č. 3

Kompenzační pomůcka pro komunikaci na praxi v SRN „slovník“

EVROPSKÁ UNIE
EVROPSKÝ FOND PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ
INVESTICE DO VAŠÍ BUDOUCNOSTI

vhs
Volkshochschule
im Landkreis Cham e.V.

SOŠ a SOU SUŠICE

Střední odborná škola a Střední odborná učiliště Sušice, U Křižíků 873, 342 01 Sušice, IČO: 600 000 02

Projekt č. 325: Spolupráce škol SOŠ a SOU Sušice a VHS im Landkreis Cham e. V.
Motto projektu: Společně žít, učit se a pracovat v oblastech Sušice a Chamu.

PRAKTIKUMSZEUGNIS

Schüler/Schülerin - Žák/žákyně: Lucie Soukupová

Hat in der Zeit vom **28.04.14** bis zum **07.05.14** (Výkonával(a) od-do praxe v naší firmě)
In unserer Firma / Einrichtung ein Praktikum abgeleistet

Das Praktikum umfasste das Berufsfeld / Tätigkeit / Bereich: Pflege allgemein
Praxe se realizovala v této profesi / činnosti / oblasti:

Beurteilungspunkte Měřené oblasti			
Pünktlichkeit / Zuverlässigkeit Přesnost / spolehlivost	X		
Auftreten und Erscheinungsbild Chování a vystupování	X		
Fachkenntnisse (benennen) Důvěrnost (upřesnění)	+		
Bereitschaft sich Kenntnisse anzueignen, bzw. vertiefen Ochota získávat něco si prohlubovat (znalost)	+		
Ausführung der aufgetragenen Aufgaben (Konzentration, Genauigkeit, Belastbarkeit, Selbständigkeit)			
Reaktion auf zadaných úkolů (zvědavost, přemysl, odolnost, samostatnost)	X		
Flexibilität, Flexibilität	+		
Interesse, Motivation, Initiative Zájem, motivace, iniciativa	X		
Teamfähigkeit, Kontaktfähigkeit Týmová práce, interpersonální dovednosti – mezilidské vztahy	X		

Firmenstempel, Datum, Unterschrift

6.5.14

Seniorní ústřední úřad
Pflegerstift "Pfarrer Lohaus"
Pflanzengarten 20, 30
83413 Griesau
Tel: 089 1701102
E-Mail: pfleger@seniorniu.de

Prohlášení

Já níže podepsaná Lucie Soukupová souhlasím s publikováním mé kazuistiky a fotodokumentace v bakalářské práci Václavy Pánkové.

v Susice

Soukupová
podpis

Prohlášení

JA, níže podepsaný Jan Blažek a Zdena Blažková, souhlasím s publikováním
mojí kněžské a fotozdokumentace v bakalářské práci Václavy Páskové.

v Lučivěte

Jan Blažek, Zdena Blažková
podpis

3 SLUCHOVÉ POSTIŽENÍ (SP)

Formulář posudku k uzpůsobení podmínek pro konání maturitní zkoušky

IDENTIFIKAČNÍ ÚDAJE ŽÁKA	
Jméno a příjmení:	Lucie Soukupová Datum narození: 4. 1. 1995
Údaje o škole:	
RED IZO:	600009416
Název:	Střední odborná škola a Střední odborné učiliště, Sušice, U Kapličky 761
Adresa:	U Kapličky 761, 34201 Sušice
Údaje o školském poradenském zařízení:	
Název:	Základní škola a Mateřská škola pro sluchově postižené, Plzeň, Mohylová 90
Identifikátor (RED_IZO):	60002297800
Adresa:	Mohylová 90, 31209 Plzeň
Jméno a příjmení pracovníka oprávněného vydat posudek:	Číslo certifikátu:
Ivana Mastná	MZ/09-16
Zařazení žáka do kategorie a skupiny:	
Žák je za účelem konání maturitní zkoušky za uzpůsobených podmínek zařazen pouze do jedné ze 3 skupin a toto zařazení je platné pro všechny zkušební předměty a části maturitní zkoušky.	
PUP:	SP-1 (skupina 1, sluchové postižení)
Žák splňuje legislativní podmínky pro zařazení mezi žáky s přiznaným uzpůsobením podmínek pro konání maturitní zkoušky: Ano	

IDENTIFIKAČNÍ ÚDAJE POSUDKU	
Registrační identifikátor posudku:	0017796
Registrační identifikátor posudku představuje pořadové číslo, tj. číslo označující pořadí posudku vydaného školským poradenským zařízením v příslušném kalendářním roce.	

A. Didaktický test (DT)
Skupina 1
☒ navýšení časového limitu o 50 %
☒ vyloučen poslech u zkoušky z cizího jazyka

B. Písemná práce (PP)
Skupina 1
☒ navýšení časového limitu o 50 %

C. Ústní zkouška (ÚZ)

Skupina 1

- časový limit na přípravu je navýšen o 50 %

D. Praktická zkouška (PRZ)

- Popis uzpůsobení podmínek konání praktických zkoušek (jsou-li tyto součástí maturitní zkoušky) s přihlédnutím k dosavadnímu uzpůsobení podmínek:
Podrobné vysvětlení vylosovaného praktického úkolu, možnost konzultace s učitelem - správnost porozumění otázkám, zřetelně a srozumitelně zadávat otázky.
Vyvarovat se práci v předklonu a následně rychlé narovnání - nebezpečí závratí, bolesti hlavy.
Navýšení času na přípravu o 15 minut

E. Doporučení pro konání MZ u předmětů, které vyžadují použití ICT

Doporučený seznam kompenzačních pomůcek vychází ze způsobů používání ICT ve škole při předmětech, ve kterých se následně ICT používá.

Kompenzační pomůcky obecné

- Slovník spisovné češtiny (pro upřesnění neznámých pojmů)

Shnutí**Zařazení žáka do kategorie a skupiny**

- SP-1

Tolerance symptomů

- uzpůsobení podmínek pro konání praktické zkoušky (viz oddíl D)

Používání kompenzačních pomůcek*slovníky*

- slovník cizích slov

- seznam kompenzačních pomůcek pro práci s ICT dle části E

Posudek byl vydán na základě žádosti žáka (zákonného zástupce).

Ivana Mastná 18. 11. 2014	ZÁKLADNÍ ŠKOLA A MATEŘSKÁ ŠKOLA PRO SLUCHOVĚ POSTIŽENÉ, PLZEN, MOHYLOVÁ 90 ④ 312 09 PLZEŇ
------------------------------	---

Datum a podpis pracovníka oprávněného
vydat posudek; razítko

Potvrzuji, že souhlasím se zařazením do uvedené kategorie a skupiny a s uvedeným
uzpůsobením podmínek pro konání maturitní zkoušky. Důsledkům z toho vyplývajícím rozumím.
Souhlasím s tím, aby údaje z posudku byly zpřístupněny orgánům zajišťujícím maturitní zkoušku
dle zákona č. 561/2004 Sb. v platném znění.

Lucie Soukupová 18. 11. 2014 <i>Lucie Soukupová</i>

Datum a podpis žáka
(případně zákonného zástupce)

K 1: ŽÁDOST O PRÁCI

Povolání (Berufe)

sekretářka	die Sekretärin	pekař	der Bäcker
prodavačka	die Verkäuferin	kuchař	der Koch
policista	der Polizist	číšník	der Kellner
lékař	der Arzt	mechanik	der Mechaniker
úředník	der Beamte	recepční	der Empfangschef
pečovatelka	die Pflegerin	učitelka	die Lehrerin
kadeřník	der Friseur	řezník	der Metzger

UŽITEČNÉ FRÁZE

Čím jste?/Co děláte za práci?

Was sind Sie von Beruf?

- Pracuji jako hoteliér.

Ich arbeite als Hotelfachmann.

V současné době jsem nezaměstnaný/á. Ich bin zurzeit arbeitslos.

Jsem samostatný/na volné noze. Ich bin selbstständig.

Ještě nepracuji, studuji. Ich arbeite noch nicht, ich studiere.

Od kdy jste zaměstnán jako recepční? Seit wann haben Sie den Job/die Arbeitsstelle als Empfangschef?

Chci se stát programátorem.

Ich will Programmierer werden.

Životopis (Lebenslauf)

osobní údaje persönliche Angaben datum narození Geburtsdatum

místo narození Geburtsort státní příslušnost Staatsangehörigkeit

rodinný stav Familienstand vzdělání Schulbildung

ukončení studia Abschluss maturita Abitur

praxe Berufserfahrung počítačové dovednosti PC-Kenntnisse

cizí jazyky Fremdsprachen jazykové znalosti Sprachkenntnisse

Pohovor (Vorstellungsgespräch)

žádost die Bewerbung uchazeč der Bewerber

Našel/la jsem Váš inzerát na internetu. Ich habe Ihre Anzeige im Internet gefunden.

Zajímám se o místo kuchaře ve Vašem hotelu. Ich bin an der Stelle als Koch in Ihrem Hotel interessiert.

Ucházím se ve Vašem penzionu o místo pečovatelky. Ich bewerbe mich in Ihrem Seniorheim um die Stelle als Pflegerin.

Poslal/a jsem Vám již životopis. Ich habe Ihnen schon den Lebenslauf geschickt.

Jmenuji se Martina Baumann, je mi 28 let a bydlím v Berlíně. Ich heiße Martina Baumann, bin 28 Jahre alt und wohne in Berlin.

Absolvoval/a jsem střední školu s maturitou. Ich habe die Mittelschule mit dem Abitur absolviert.

Po maturitě jsem pracovala ve firmě Böschke v Mnichově. Nach dem Abitur habe ich in der Firma Böschke in München gearbeitet.

Rok jsem pracoval/a v jedné restauraci v Rakousku. Ein Jahr habe ich in einem Restaurant in Österreich gearbeitet.

Mluvím plynule německy. Ich spreche fließend Deutsch.

Umím anglicky slovem i písmem. Ich kann Englisch mit Wort und Schrift.

Umím pracovat na počítači a to s... Ich kann mit dem Computer arbeiten und zwar in Word, Excel und Powerpoint.

Jsem flexibilní, přátelský/á, spolehlivý/á a umím dobře vycházet s lidmi. Ich bin flexibel, freundlich, zuverlässig und kann gut mit Menschen umgehen.

K mým silným stránkám patří týmová práce, komunikativnost a organizační schopnosti. Zu meinen Stärken gehören Teamarbeit, Kommunikationsfähigkeit und Organisationstalent.

Bude mi velkým potěšením, když budu moci tuto práci vykonávat. Ich wäre sehr froh, wenn ich diese Arbeit ausüben könnte.

K 2: HLEDÁM PRÁCI

Pracovní úřad (Arbeitsamt)

Wo finde ich hier das Arbeitsamt? Kde zde najdu pracovní úřad?

Was für Arbeitsplätze bieten Sie an? Jaká místa nabízíte?

Haben Sie freie Arbeitsstellen? Máte volná místa?

Ich suche eine Arbeit als... Hledám práci jako...

Ich würde gern(e) als ... arbeiten. Rád(a) bych pracoval(a) jako...

Unterkunft können wir Ihnen nicht sicherstellen. Ubytování Vám
nemůžeme zajistit.

Was für Arbeiten können Sie machen? Jaké můžete dělat práce?

Ich habe schon ... Jahre als ... gearbeitet. *Pracova/a jsem...
roky jako...*

Ich habe Erfahrungen in diesem Beruf. Mám v tomto povolání
zkušenosti.

Früher habe ich als ... gearbeitet. Dříve jsem pracoval/a jako...

Vzdělání (Ausbildung)

Welche Schulausbildung haben Sie?

Was für eine Fachbildung haben Sie?

Ich habe die ... Schule mit Abitur absolviert.

Ich habe die Fachschule absolviert.

Ich bin als ... gelernt.

Ich habe die Hochschule abgeschlossen.

Ich habe eine fertige Ausbildung.

Jaké máte vzdělání?

Jaké máte odborné vzdělání?

Mám ... školu s maturitou.

Absolvoval(a) jsem odbornou školu.

Jsem vyučený(á) jako...

Mám ukončenou vysokou školu.

Mám ukončené vzdělání.

Nové pracovní místo (neue Arbeitsstelle)Könnte ich Ihre Dokumente
sehen?

Mohl(a) bych vidět Vaše dokumenty?

Lesen Sie den Arbeitsvertrag gründlich durch.

Důkladně si pročtěte pracovní smlouvu.

Lesen Sie die Arbeitsbedingungen gründlich durch.

Důkladně si pročtěte pracovní podmínky.

Wann können Sie antreten?

Kdy můžete nastoupit?

Wann kann ich antreten?

Kdy mohu nastoupit?

- Wann Sie wollen/können.
- Kdy chcete/můžete.

Wann kann ich die Arbeit beginnen?

Kdy mohu začít pracovat?

Wie ist die Arbeitszeit bei Ihnen?

Jaká je u Vás pracovní doba?

Von wann bis wann werde ich arbeiten?

Od kdy do kdy budu pracovat?

Am Wochenende haben Sie frei.

O víkendů máte volno.

Wir machen Überstunden.

Děláme přesčas.

Wie hoch ist das Gehalt?

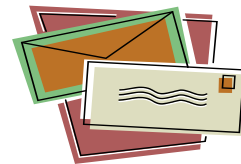
Jak vysoký je plat?

Důležitá slovíčka (wichtige Vokabeln)

die Abgabe	dávka	
der Arbeitsgeber	zaměstnavatel	
der Arbeitslose	nezaměstnaný	
die Arbeitsstelle	pracovní místo	
die Arbeitszeit	pracovní doba	
die Buchhalterin	účetní	
die Bewerbung	žádost o místo	
die Empfehlung	doporučení	
das Gehalt	plat	
das Gesetz	zákon	
das Krankengeld	nemocenská	
die Krankenversicherung		nemocenské pojištění
die Kündigung	výpověď	
der Lohn	mzda, plat	
das Monatsgehalt	měsíční plat	
die Rente	důchod	
die Schicht	směna	
die Sozialversicherung		sociální pojištění
die Steuer	daň	
der Urlaub	dovolená	
verdienen	vydělávat	
der Verdienst	výdělek	
die Vereinbarung	dohoda	
die Versicherung	pojištění	

3: KOMUNIKUJEME

Dopis (Brief)

OSLOVENÍ A ZAČÁTEK DOPISU

Milá Evo!

Liebe Eva!

Můj milý Petře!

Mein lieber Peter!

Velmi vážený pane...!

Sehr geehrter Herr...!

v Sušici, 25. června 2013

Sušice, den 25. Juni 2013

ROZLOUČENÍ A KONEC DOPISU

Srdečně zdravív...

Mit herzlichen Grüßen...

S přátelským pozdravem...

Mit freundlichem Gruß...

Srdečně zdravív Tvůj...

Herzliche Grüße von Deinem...

S mnoha srdečnými pozdravy...

Mit vielen herzlichen Grüßen...

DŮLEŽITÁ SLOVÍČKA A FRÁZE

obálka der Briefumschlag

poštovní známka

die Briefmarke

poštovní schránka der Briefkasten

pošťák

der Briefträger

adresa die Adresse, die Anschrift

pohlednice

die Ansichtskarte

odesílatel

der Absender

bez poplatku

gebührenfrei

adresát

der Empfänger

letecky

Luftpost

doporučený dopis

Einschreiben

dobírka

Nachnahme

Chtěl bych Vám poděkovat za...

Ich möchte Ihnen für... danken.

Děkuji za pozvání

Vielen Dank für deine Einladung.

Děkuji ti za dopis.

Herzlichen Dank für deinen Brief.

Těším se na odpověď.

Ich freue mich auf deine Antwort.

Mnohokrát Vám děkuji.

Ich danke Ihnen vielmals.

Jsem Vám velmi vděčný.

Ich bin Ihnen sehr dankbar.

E-Mail

elektronická pošta

elektronische Korrespondenz

elektronická schránka

elektronisches Postfach

e-mailová adresa

die E-Mail Adresse

příjemce

der Empfänger

oblíbené kontakty

die Favoriten

dostat zprávu/e-mail

eine Nachricht/E-Mail empfangen

poslat zprávu/e-mail

eine Nachricht/E-Mail senden

přeposlat zprávu/e-mail

eine Nachricht/E-Mail weiterleiten

heslo

das Passwort

Pošlete mi prosím e-mail.

Schicken Sie mir bitte eine E-Mail.

@

das At-Zeichen

Telefon

Máte telefonní seznam?

Haben Sie das Telefonbuch?

Jaké předčíslí má...?

Welche Vorwahl hat...?

Kolik stojí jedna minuta hovoru?

Wie viel kostet eine Minute?

Mohu ti/Vám zavolat?

Darf ich dich/Sie anrufen?

Jaké máte telefonní číslo?

Welche Nummer haben Sie?

Linka je obsazená.

Die Leitung ist besetzt.

Chtěl/a bych mluvit s ...

Ich möchte mit... sprechen.

Mohu něco vyřídit?

Kann ich etwas ausrichten?

Zavolám později.

Ich rufe später nochmals an.

Je tam paní...?

Hier Frau... dort?

Ne, to je omyl.

Nein, das ist Irrtum.

Mluvte prosím hlasitěji.

Sprechen Sie bitte lauter.

Na slyšenou!

Auf Wiederhören!

Použité zdroje: *Německo-český, česko-německý velký slovník: [--nejen pro překladatele].* V
Brně: Lingea, 2008, 1503 s. ISBN 978-80-870

K 4: PC, INTERNET

Počítač (Computer)

monitor	der Monitor (Bildschirm)	modem	der/das Modem
systemová jednotka	die Systemeinheit	myš	die Maus
reproduktor	der Lautsprecher	tiskárna	der Drucker
klávesnice	die Tastatur	paměť	der Computerspeicher
kabel	das Kabel	disková jednotka	das CD/DVD-Laufwerk
floppy-disk/disketa	die Floppydisk	nosič dat	der Datenträger
pevný disk/harddisk	die Festplatte	množství dat	die Datenmenge
disketová mechanika	das Diskettenlaufwerk	kliknout	klicken
bezdrátová myš	drahtlose Maus	kurzor	der Zeiger
tlačítko	die Taste	LCD-monitor	der LCD-Monitor
inkoustová tiskárna	der Tintenstrahldrucker	laserová t.	der Laserdrucker
zvuk, sound	der Sound	zvukové efekty	die Soundeffekte
vysokorychlostní kabel	das Hochgeschwindigkeitskabel		
vysílat	senden	přijímat	empfangen
vstup	der Einzug	vedení dat	die Datenleitung
zvuková karta	die Soundkarte	zástrčka	die Steckdose
propojený sítí	vernetzt	program	das Programm
notebook	das Notebook, der Laptop	ukládat data	speichern
výkonný	leistungsfähig	zpracovat	verarbeiten
zapnout	einschalten	vypnout	ausschalten
flash-disk	der USB-Stick	grafická karta	die Grafikkarte
pocesor	der Prozessor	zvuková karta	die Soundkarte
síťová karta	die Netzwerkkarte	operační paměť	der Arbeitsspeicher
vypalovačka	der CD-Brenner	scanner	der Scanner

Internet

internet das Internet, das Netz (hovor.) **přenos dat** die Dateiübertragung
www- stránka die WWW-Seite **výměna dat** der Datenaustausch
joystick der Joystick/der Steuerknüppel **spojení** die Verbindung
uživatel der Benutzer **heslo** das Kennwort/das Passwort
sociální síť soziale Netzwerke **přenášet data** Daten übertragen
autor webových stránek der Webmaster **surfovat** surfen
prohlížet si na internetu im Internet browsen **připojení** der Anschluss
přístup na internet der Internetzugang **zadat heslo** einloggen
stáhnout herunterladen/downloaden **nahrát z počítače** uploaden
domovská stránka die Homepage/die Hauptseite **chatovat** chatten
emotikon das Emotikon **smajlík** das Smilie/Smiley **být online** online sein
nakupování na internetu Online Shopping **najít na internetu** ansurfen
padělat/zfalšovat faken **padělek** der Fake **spam** das Spam
server der Server **banner/reklamní tabule na internetu** das Banner
internetová kavárna das Internet-Café **chatovací místnost** der Chatroom

Užitečné fráze

Zapnu počítač. Ich schalte den PC/Computer ein. **Vložím Cd.** Ich lege eine CD ein. **Nainstaluji program.** Ich installiere das Programm. **Stisknu tlačítko.** Ich klicke die Taste. **Použiju bezdrátovou myš.** Ich benutze die drahtlose Maus.
Stáhnou data. Ich lade die Datei herunter./Ich downloade Datei. **Uložím data.** Ich speichere Datei. **Surfuji často na internetu.** Ich surfe oft im Internet. **Nainstaluji si antivirový program.** Ich installiere ein Programm gegen Computerviren. **Počítač nefunguje.** Der Computer funktioniert nicht. **Je rozbítý.** Er ist kaputt. **Chatuji a mailuji.** Ich chate und maile. **Mám vlastní stránku.** Ich habe meine eigene Homepage. **Nakupuji na internetu.** Ich kaufe im Internet ein. **Stahuji hudbu na MP3 přehrávač nebo iPod.** Ich lade Musik auf den MP3-Player oder iPod herunter. **Hraji počítačové hry.** Ich spiele Computerspiele/PC-Games. **Jsem závislý na počítači.** Ich bin Computerabhängig. **Trávím hodně hodin na počítači.** Ich verbringe viele Stunden am Computer.

K 5: POŠTA A BANKA

Na poště (An der Post)

pošta	die Post	dopis	der Brief
poslat	schicken	adresa	die Adresse
u přepážky	am Schalter	dopisní známka	die Briefmarke
balík	das Paket	zásilka	die Sendung
vyzvednout zásilku	abholen	formulář	das Formular
telefonovat	telefonieren	telefonní seznam	das Telefonbuch
odeslat	absenden	podat	aufgeben
Kde je prosím přepážka?			Wo ist bitte der Schalter?
Tam vzadu.			Dort hinten.
Chci si vyzvednout svoji zásilku.			Ich will meine Sendung abholen.
Chci koupit také poštovní známky.			Ich will auch Briefmarken kaufen.
Chtěl/a bych poslat balík.			Ich möchte ein Paket schicken.
Potřebuji si zavolat.			Ich brauche telefonieren.
Rádi bychom poslali dopis.			Wir möchten gern einen Brief schicken.
Musím jít na poštu.			Ich muss zur Post gehen.

V bance (An der Bank)

občanský průkaz	der Personalausweis
peníze	das Geld
vložit peníze	einzahlen
vyzvednout peníze	abheben
směnit peníze	Geld wechseln
kreditní karta	die Kreditkarte
směnárna	die Wechselstube
půjčit	borgen

FRÁZE

Máte drobné?

Haben Sie Kleingeld?

Chtěl bych si vyzvednout peníze z konta.

Ich möchte Geld vom Konto abholen.

Váš občanský průkaz, prosím.

Ihren Personalausweis, bitte.

Musíte zaplatit ještě poplatek.

Sie müssen noch die Gebühr bezahlen.

Mohu u Vás vyměnit české koruny (eura/am. dolary)?

Kann ich bei Ihnen tschechische Kronen (Euro/US-Dollar) wechseln?

Kde najdu banku/směnárnou?

Wo finde ich eine Bank/eine Wechselstube?

Kdy má banka otevřeno?

Wann ist die Bank geöffnet?

U které přepážky se mění peníze?

An welchem Schalter wird Geld gewechselt?

Kolik chcete vyměnit?

Wie viel möchten Sie wechseln?

Jaký je dnes kurz eura?

Wie hoch ist heute der Eurokurs?

- **Dnešní kurz je...**

Der heutige Kurs ist...

Kolik euro dostanu za jednu korunu?

Wie viel Euro bekommt man für eine Krone?

Kurz se změnil.

Der Kurs hat sich geändert.

Jak by jste to chtěl(a)?

Wie möchten Sie es gerne?

Dejte mně menší bankovky.

Geben Sie mir kleinere Geldscheine.

Velké bankovky, prosím.

Große Scheine, bitte.

Dejte mi také drobné.

Geben Sie mir auch Kleingeld.

Dejte mi i nějaké mince.

Geben Sie mir auch einige Münzen.

Ukažte mi prosím Váš pas. Zeigen Sie mir bitte Ihren Pass.

Zde se podepište prosím.

Unterschreiben Sie hier bitte.